Naš tednik

KULTURNO—POLITIČNO GLASILO AVSTRIJSKIH SLOVENCEV

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt — Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt — P. b. b.

LETO XVX. / ŠTEVILKA 8 — CELOVEC, DNE 23. FEBRUARJA 1967 — CENA 2.— ŠILINGA

Naš tednik-Kronika Celovec Viktringerring 26 Uredništvo in uprava

Die sorbische Volksgruppe

II

Das älteste literarische Dokument in sorbischer Sprache ist eine Bibelübersetzung von 1548. Wie bei so vielen anderen Völkern, darunter den Dänen, wurde die erste Bibelübersetzung Grundlage der Schriftsprache. In den folgenden Jahrhunderten wurde eine lange Reihe von Werken geschaffen; ihren großen Aufschwung erhielt die sorbische Literatur aber erst, als die romantische Welle Europa erfaßte. Es würde zu weit führen, näher auf die zahlreichen Dichter einzugehen; erwähnt werden müssen aber Handrij Zejler, der Gründer des sorbischen Nationaltheaters und Verfasser vieler Gedichte, darunter des sorbischen Nationalliedes, und Jakub Bart-Čisinski, der 14 Gedichtsammlungen und vieles andere schrieb, wovon der größte Teil ins Deutsche übersetzt ist. Ein anderer Verfasser, Merćin Novak-Njechornski, der in der Zwischenkriegszeit wirkte, pflegte mit Vorliebe die politische Satire. In Bautzen fand ich eine Novelle von ihm, »Der Herrstorch und die Frösche«, die ein ätzender Angriff auf die deutsche Unterdrückung ist. Aus dieser Novelle bringe ich einen Auszug. Der Herrstorch sagt seinen Untertanen, den Fröschen, nachdem er sie zum Tragen eines schwarz-weiß-roten Kleides an Stelle des Grünen gezwungen hat:

»Zwar habt Ihr Euer scheußliches und häßliches Kleid abgelegt, also Eure grünen, plumpen Brauchtümer und Sitten ... es nützt Euch aber wenig. Der vornehme Charakter zeigt sich in einer vornehmen Sprache. Ihr quakt, Ihr lispelt und knurrt. Nun! Ich gebe zu, daß dies Eure nationale Sprache, Eure Muttersprache ist ... Wahrlich sage ich Euch, daß edle Sitten, höhere Kultur und Zivilisation nie mit Quaken, Lispeln und Knurren und ähnlichen scheußlichen Lauten vereinbar sind. Ihr nennt das »Sprache«. Ich sage Euch, daß lediglich Klappern wertvolle Sprache und passend für einen hochentwickelten Charakter ist. Deshalb gebe ich Euch diesen Rat: unterlaßt dieses unschöne Quaken und Knurren! Seht, daß Ihr die Sprache der edlen Storchensippe lernt! ... Das ist der einzige Weg zur höheren Ausbildung, ja zur Vollkommenheit. Deshalb sollt Ihr klappern, klappern, klappern«.

Die Frösche horchten erstaunt auf das Gerede des Storches und riefen Hoch — er hatte ja seinen großen, gefährlichen Schnabel. Bald danach aber fingen die Frösche wieder an zu quaken. Es war ein regelrechter Aufstand. Der Storch fraß die aufständischen Frösche, die er erwischen konnte. Er konnte aber nicht alle fressen — denn dann hätte er keine mehr, über die er herrschen könnte. Nichts half. Das Froschvolk fand sich selbst wieder und vergaß vollständig die schwarz-weiß-rote Lebensform sowie das Klappern. Alle Mühe war vergeblich ....«

In den Zwischenkriegsjahren veranstaltete Deutschland eine Kultur- und Zwangsoffensive, um aus den widerspenstigen Sorben gute Deutsche zu machen. Das damalige Deutschland hatte innerhalb seiner Grenzen insgesamt 6 nationale Minderheiten: Polen, Tschechen, Dänen, Friesen, Sorben und Litauer. Die Polen waren die größte Minderheit mit ca 1,2 Millionen, während die Sorben nur Minderheit Nummer 2 waren. Die Polen und die Dänen waren am besten daran — kraft des Einsatzes ihrer Mutterländer erhielten sie sogar ein vollständiges Schulwesen. Die anderen Minderheiten aber waren rechtlos, sie waren gezwungen, in Deutsch unterrichtet zu werden, wurden bei Stellenbesetzungen übergangen, und in der Hitlerzeit mußten sie riskieren, versetzt zu werden. Im preußischen Landtag erklärte Ministerpräsident Braun im Jahre 1923: »Die Hände weg von unserer deutschen Jugend!«, und ein anderes Mitglied sagte, daß das Leben der nationalen Minderheiten »freudelos, friedlos, heimatlos und verbannt« sein sollte.

Die Sorben setzten vorläufig die Herausgabe ihres Tageblatts »Serbske Nowiny« und ihrer Zeitschrift sowie die Arbeit im Zentralverband »Domovina« und den anderen 90 Vereinen fort. Eigene Schulen bekamen sie aber nicht. Ein »Übergangsgesetz für das Volksschulwesen« erlaubte 3 wöchentliche Stunden in Sorbisch, falls die Eltern es wünschten, und falls die nötigen Lehrkräfte zur Verfügung waren. Es konnte ein Wagnis sein, seine Kinder in Sorbisch unterrichtet zu wünschen, und die eventuellen Stunden in Sorbisch sollten außerhalb des Schulplans liegen.

Die Sorben führten jedoch unverdrossen den Kampf für ihre Kultur und Sprache weiter, nicht zuletzt im sehr aktiven Sportsverband »Sokol« nach tschechischem Muster. Die Sorben hatten das Glück, eine dynamische und intelligente Persönlichkeit als politischen Leiter zu bekommen: den Dichter und Schriftleiter Jan Skala, der eine enge Zusammenarbeit mit der dänischen Minderheit in Südschleswig einleitete. Jan Skala war persönlich mit Redakteur Jakob Kronika, Flensburg, befreundet, der vor kurzem in einem ergreifenden Artikel seine Freundschaft mit Skala geschildert hat. Jan Skala war ein häufiger Gast bei den südschleswigschen Jahrestreffen, wo er immer das Wort ergriff. Er kannte viele dänische Lieder und als ausgesprochenes Sprachengenie lernte er so gut Dänisch, daß er »Flensborg Avis« lesen konnte. Den Sommerurlaub verbrachte er in Dänemark, in seinem Sommerhaus in Vemmingbund. Als überzeugter Pazifist protestierte er energisch gegen den deutschen Militarismus, wurde 1937 verhaftet, 1941 entlassen und aus seiner Heimat ausgewiesen; im Januar 1945 starb er auf tragische Weise. Jan Skala war nicht das einzige Opfer des nazistischen Terrors. Viele Sorben starben in den KZ-Lagern. Während des Krieges kulminierte die nazistische Bekämpfung der nationalen Minderheiten — und insbesondere der slawischen Völker. 1940 verfaßte Himmler eine Schrift, laut der 23 Millionen Slawen umgesiedelt und deren Lebensraum den Deutschen zur Verfügung gestellt werden sollte. Auch die Sorben sollten demnach als »führerloses Arbeitsvolk« betrachtet werden und durften in der Schule nichts lernen als »einfaches Rechnen bis 500, den eigenen Namen zu schreiben sowie es als göttliches Gebot anzusehen, den Deutschen gehorsam und ehrlich, fleißig und ehrenhaft zu dienen.«

Predstavniki koroških Slovencev na Dunaju

V pogovoru s predsednikom Titom in kanclerjem dr. Klausom

V četrtek, dne 16. februarja 1967, je bil na Dunaju v okviru petdnevnega državnega obiska predsednika Jugoslavije zvečer slavnostni sprejem v palači Pallavicini. Na sprejem je vabil predsednik Tito. Poleg avstrijskega državnega predsednika Jonasa so se udeležili sprejema tudi člani avstrijske vlade s kanclerjem Klausom na čelu, na Dunaju akreditirani diplomatski zastopniki, člani avstrijskega državnega zbora in zveznega zbora ter vidni predstavniki avstrijskega kulturnega življenja, vabljeni pa so bili na sprejem tudi zastopniki Narodnega sveta koroških Slovencev, Zveze slovenskih organizacij ter gradiščanskih Hrvatov. Delegaciji obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev sta vodila predsednika dr. Valentin Inzko in dr. Franci Zwitter, delegacijo Hrvaškega kulturnega društva pa dr. Demeter Linzer.

Na sprejemu sta predstavila predsedniku Titu zastopnike koroških Slovencev deželni glavar Hans Sima in generalni konzul FSRJ v Celovcu Franc Pirkovič. V delegaciji Narodnega sveta so bili predsednik dr. Valentin Inzko, ravnatelj, dvorni svétnik dr. Joško Tischler, tajnik Narodnega sveta dr. Reginald Vospernik, zastopnik koroških Slovencev v Deželni kmetijski zbornici, pliberški podžupan Mirko Kumer in tajnik Kmečko-gospodarske zveze dr. Marko Dumpelnik.

Predsednik Tito je ob tej priliki omenil avstrijsko-jugoslovanske pogovore ter poudaril, da ima manjšina pomembno funkcijo povezovanja med narodi in državami. Hkrati je izrazil prepričanje, da bo sedanja izredno ugodna atmosfera v odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo pospeševalno delovala tudi na reševanje manjšinskih problemov.

Na sprejemu je vladalo prijetno in sproščeno vzdušje, vsakdo je bil tega vesel, da se odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo tako ugodno razvijajo. Izredno dobre volje je bil tudi avstrijski zvezni kancler dr. Klaus. Saj je prav on povabil leta 1965 državnega predsednika Jugoslavije na uradni obisk v Avstrijo. O obisku v Beogradu je z navdušenjem govoril na proslavi koroških Slovencev v Celovcu ob praznovanju 20. obletnice obstoja avstrijske republike ter 10. obletnice podpisa avstrijske državne pogodbe. Sedaj pa se je mogel na Dunaju veseliti v krogu predstavnikov manjšine zgodovinsko-pomembnega dogodka povezovalne vloge manjšine, kar je bilo še posebej poudarjeno v skupnem avstrijsko-jugoslovanskem komunikeju.

Na sprejemu v palači Pallavicini se je pogovarjal kancler dr. Klaus s predstavniki Narodnega sveta nad četrt ure. Bil je to prisrčen razgovor, v katerem je kancler Klaus ponovno poudaril svojo prijateljsko povezanost s koroškimi Slovenci. Z vrsto naših duhovnikov je skupaj študiral, jih imenoma naštel, obujal spomine na leta, ko je obiskoval v Celovcu slovenski pouk, citiral slovenske stavke, ki jih je vadil z njim in sošolci nekdaj njegov profesor slovenščine. Pri pogovoru se je kancler dr. Klaus živo zanimal za slovensko gimnazijo ter izrazil zadovoljstvo nad njenim tako ugodnim razvojem. Podvzel bo vse, da se bo z gradnjo lastnega poslopja čimprej pričelo. O še odprtih manjšinskih vprašanjih pa je dr. Klaus izjavil, da bo Avstrija rešila vsa ta vprašanja v zadovoljnost manjšine. »Sem Ziljan«, je dejal dr. Klaus, »in dobro poznam probleme, ki jih želimo skupno rešiti.«

Kancler dr. Klaus je predstavil na sprejemu zastopnike Narodnega sveta tudi kardinalu dr. Franzu Königu. Kakor razgovor, tako je bilo prisrčno slovo. Ločili smo se kot dobri in stari znanci.

Ob sprejemu na Dunaju je predstavil ustanovitelj visokošolskega doma »Korotan« predstavnike Narodnega sveta zastopniku Vatikana, nunciju dr. Opiliju Rossiju. Tudi z drugimi osebnostmi je bila dana možnost kontakta in pogovora.

Pred odhodom predsednika Tita so na Dunaju objavili skupno avstrijsko-jugoslovansko sporočilo o pogovorih, ki so jih imeli avstrijski predstavniki pod predsedstvom predsednika Franza Jonasa in zveznega kanclerja dr. Klausa s predsednikom Titom in visokimi predstavniki Jugoslavije.

V skladu z odnosi, kakršne imata obe sosednji državi, so pogovori potekali v prijateljskem ozračju in omogočili izčrpno izmenjavo mnenj o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

V zvezi z manjšinskim vprašanjem sta obe strani izrazili svoje zadovoljstvo nad nadaljnjim napredkom, ki je bil dosežen pri uresničevanju pravic slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji, kar v čedalje večji meri prispeva k povezovanju obeh sosednjih držav.

Avstrijski voditelji so poudarili, da bo Avstrija v bodoče stalno podpirala kulturne in gospodarske ustanove in interese manjšine.

ZA ŠIROKOGRUDNO REŠITEV

Iz krogov Avstrijske ljudske stranke na Koroškem smo izvedeli, da bo prišlo do razgovorov med vladnimi predstavniki in zastopniki koroških Slovencev ob koncu meseca marca oziroma ob začetku meseca aprila.

Predstavniki koroške OeVP pozdravljajo razgovore ter izjavljajo, da je treba rešiti manjšinska vprašanja širokogrudno ter v skladu z duhom avstrijske državne pogodbe.

Vietkong pretrpel težke izgube

Od konca premirja več kot 2000 padlih — Operacije zaveznikov največjega obsega

Zahodne zavezniške vojaške sile v Južnem Vietnamu so zadale v nedeljo in ponedeljek v vojnih operacijah največjega obsega Vietkongu težak poraz. Po podatkih nekega ameriškega vojaškega predstavnika je sovražnik v teh bojih izgubil samo v nedeljo v obalni pokrajini Quang Ngai okoli 746 mož, dočim so južnovietnamske enote imele le zmerne izgube. Ameriški vojaški predstavnik je označil izhod bitke proti severnovietnamskim vojaškim silam v jakosti dveh bataljonov kot eno izmed največjih zmag od začetka vojne v Južnem Vietnamu. S tem porazom so Severnovietnamci in Vietkong uporniki, po ameriških poročilih, odkar so po budističnem novoletnem premirju ponovno vzplamteli boji, utrpeli več kot 2000 mrtvih vojakov.

Azijci podprli Združene ameriške države

V ponedeljek so v Washingtonu objavili izvlečke iz izjav ameriškega obrambnega

(Dalje na 8. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

POLOŽAJ V INDONEZIJI

Indonezijskega predsednika Sukarna bodo prisilili, da bo kmalu sam odločil o svoji usodi. Sredi februarja se je sestal izvršni odbor nacionalistične stranke, ki je doslej močno podpirala Sukarna. Toda vrste te največje indonezijske stranke so se začele zadnji čas močno redčiti.

Po mnenju japonske časopisne agencije Kjodo se bo moral predsednik Sukarno na osnovi rezultatov sestanka izvršnega odbora nacionalistične stranke odločiti, ali bo odpotoval v tujino ali pa ostal v deželi, kjer ga bodo odstranili s položaja in postavili celo pred sodišče.

V položaju, ko se v deželi vedno bolj razvnema kampanja, da bi Sukarna razrešili in postavili pred sodišče, skuša nekaj vplivnih prijateljev šefa države ob verjetnem soglasju najvišjih vojaških in civilnih osebnosti najti »častno rešitev«, kako bi problem predsednika rešili po ustavni poti. V zadnjih dneh je predsednika Sukarna dvakrat obiskal njegov osebni prijatelj, minister za veteranska vprašanja general Sarbini. Domnevajo, da je Sarbini skušal nagovoriti Sukarna, naj prostovoljno zapusti položaj šefa države in odpotuje v tujino.

Značilno je, da se je general Sarbini pred obiskom pri Sukarnu in tudi pozneje pogovarjal z generaloma Suhartom in Nasutionom. Umik s položaja šefa države sta zadnji čas predlagali predsedniku Sukarnu tudi skupina častnikov — njegovih somišljenikov z vzhodne Jave in skupina voditeljev nacionalistične stranke.

Zvedelo se je, da predsednik Sukarno ni bil pripravljen spremeniti svojih stališč, ker meni, da »sedanje težnje v Džakarti niso odsev položaja v vsej deželi«.

Spričo sedanjega položaja v Indoneziji je zanimiva tudi izjava japonskega zunanjega ministrstva, da bodo predsednika Sukarna na Japonskem dobro sprejeli, če bo indonezijska vlada uradno obvestila japonsko vlado o Sukarnovem prihodu.

Zdaj čakamo samo odgovora

Predsednik začasnega indonezijskega narodnega kongresa general Nasution sodi, da je edino predsednik Sukarno odgovoren za poskus državnega udara pred osemnajstimi meseci. Obtožil je šefa države, da je bil simpatizer komunistov in da je za poskus državnega udara vedel že vnaprej.

V torek, 14. februarja, se je sestalo v Džakarti vodstvo začasnega narodnega kongresa zaradi priprav na plenarno zasedanje tega vrhovnega organa oblasti v Indoneziji. Kongres se bo sestal v začetku marca na zahtevo parlamenta z eno samo nalogo, da bi proučil bodočnost predsednika Sukarna. Parlament je zahteval, naj kongres razreši Sukarna dolžnosti šefa države in ga postavi pred sodišče, ker je bil zapleten v poskus državnega udara.

Hkrati s tem pritiskom na Sukarna še vedno teče po vsej deželi kampanja raznih mladinskih in drugih organizacij proti šefu države. Eden izmed pomočnikov generala Suharta je opozoril, da bi izid boja za Sukarnovo prihodnost utegnil biti znan v najkrajšem času. General Alamsjah je izjavil, da pričakujejo Sukarnov odgovor na zadnje predloge vojaških voditeljev. O teh predlogih ni hotel nič povedati pač pa je dejal: »Ne bo več nobenih misij niti razgovorov. Odločitev je sprejeta. Mi samo čakamo na odgovor.«

KOSIGINOV OBISK V LONDONU

Sovjetski ministrski predsednik Aleksej Kosigin je v ponedeljek, 20. februarja, končal osemdnevni uradni obisk v Veliki Britaniji. S posebnim letalom je odpotoval iz Londona v Moskvo. 45 minut po njegovem odhodu pa so objavili skupno sovjetsko-britansko sporočilo.

Kosigin in Wilson sta se sestala še v soboto zvečer (18. februarja), da bi nadaljevala kritične pogovore o Vietnamu. Eno uro sta se pogovarjala sama, navzoči so bili zgolj prevajalci. Trdijo, da je ameriški predsednik ustavil za dva dni bombardiranje Severnega Vietnama, da bi olajšal pogovore med Kosiginom in Wilsonom. Pred tem sestankom je bil Wilson v stikih z Washingtonom, za Kosigina pa trdijo, da se je posvetoval z voditelji Severnega Vietnama.

Zunanji minister Brown je označil pogovore o Vitnamu za absolutno kritične. Wilson je zgodaj v ponedeljek, 20. februarja, iznenada obiskal predsednika sovjetske vlade in se še eno uro pogovarjal z njim, čeprav sta se državnika pred podpisom skupnega sporočila sestala za štiri ure in pol. Wilson je v spremstvu zunanjega ministra Browna prišel v Kosiginov hotel v ponedeljek nekaj pred drugo uro zjutraj.

AMERIŠKI PREDSEDNIK JOHNSON ZA MIROVNA POGAJANJA

Na tiskovni konferenci je predsednik Johnson izjavil, da ni ugotovil »resnih naporov s strani vietnamskih komunistov« za prenehanje spopada. Ponovil je, da so ZDA zainteresirane za hitro in miroljubno ureditev vseh problemov, ki so v zvezi z jugovzhodno Azijo.

Po besedah Johnsona bi ameriška vlada pozdravila vsako konferenco o jugovzhodni Aziji bodisi ženevsko ali panazijsko bodisi na kakršnikoli drugi sprejemljivi podlagi. ZDA so, je nadaljeval Johnson, pripravljene začeti pogovore o vzajemni, postopni ustavitvi operacij, o izmenjavi ujetnikov ali o ustavitvi demilitarizirane cone.

Johnson je priznal, da bi bilo potrebno v interesu miru, da obe strani nekaj popustita, vendar za sedaj ne more povedati, za kakšna popuščanja bi lahko šlo. Izjavil je tudi, da ne more povedati, če bodo sedanji notranji dogodki na Kitajskem lahko takoj pomagali urediti vietnamski spopad, toda večkrat je ponovil, da to, kar se sedaj dogaja na Kitajskem, ne bo okrepilo Severnega Vietnama.

Po besedah Johnsona so ZDA pri iskanju miru pripravljene iti »več kot do polovice poti«. Na vprašanje, če bi bil osebno pripravljen pogajati se o miru, je Johnson odgovoril: »Bilo bi nam prijetno, če bi se izvedle ustrezajoče priprave za pogajanja o miru.«

MEDNARODNA KONFERENCA DRŽAV BREZ JEDRSKEGA OROŽJA

Na sedežu Organizacije združenih narodov je skupina predstavnikov 11 držav začela priprave za mednarodno konferenco držav, ki nimajo atomskega orožja. Skupino je sestavila glavna skupščina. Na pakistansko pobudo je skupščina novembra lani sklenila, naj bi bila konferenca najpozneje sredi leta 1968.

Takrat so določili tele cilje konference: prvič, proučiti varnost »neatomskih« držav, drugič, proučiti, kako sodelujejo te države med seboj, da bi se uprle širjenju atomskega orožja, in tretjič, začeti debato o tem, kako atomsko energijo izkoriščati zgolj v miroljubne namene.

Tisti čas so pobudo ovirali precejšnji problemi. Skupščina je sklep sprejela le z 49 glasovi, medtem ko se je 59 držav vzdržalo glasovanja. Zaradi tega so tudi zdaj priprave za mednarodno konferenco precej negotove. Številne države, ki so se glasovanja vzdržale, so vprašale, kaj je sploh mogoče doseči na konferenci, če pa se stališča neatomskih držav do vsega tega tako zelo razločujejo.

Toda konferenca je bila vendarle sklicana in zdaj so se začele priprave zanjo. Še zmeraj ni znano, kako bodo potekale. Ob začetku dela odbora »enajsterice« so poudarili, da države, ki nimajo atomskega orožja, lahko politično in moralno vplivajo na to, da se atomsko orožje ne bo širilo.

14 LATINSKOAMERIŠKIH DRŽAV PODPISALO POGODBO O NEATOMSKEM PODROČJU

Štirinajst latinskoameriških držav je v sredo, 15. februarja, podpisalo pogodbo o neatomskem področju v Latinski Ameriki, Države so: Bolivija, Kolumbija, Kostarika, Čile, Ekvador, Salvador, Gvatemala, Haiti, Honduras, Mehika, Panama, Peru, Urugvaj in Venezuela. Besedilo pogodbe je pripravljala približno tri leta pripravljalna komisija, v kateri so bili predstavniki 21 držav in ki je pred dnevi končala dela.

Sedem latinskoameriških držav ni podpisalo pogodbe, in sicer Argentina, Brazilija, Jamaika, Nikaragua, Paragvaj, Dominikanska republika in Trinidad-Tobago. Delegati teh držav so izjavili, da bodo morale njih vlade še dalje proučevati pogodbo, preden se odločijo.

Kuba je edina latinskoameriška država, ki ni hotela sodelovati pri delu pripravljalne komisije in ki ni poslala svojih delegatov na zaključni sestanek.

Ameriška vlada je zahtevala, naj se izrecno izključi iz pogodbe področje Deviških otokov in Portorika, ki je pod ameriško upravo.

Svetovne jedrske države ne bodo podpisale pogodbe. Pozvali pa so jih, naj podpišejo zapisnik, v katerem izjavljajo, da bodo spoštovale določbe te pogodbe. Združene ameriške države, Sovjetska zveza, Velika Britanija in Francija so sporočile, da so pripravljene podpisati tak zapisnik, medtem ko je Kitajska odklonila.

Na podlagi pogodbe bodo ustanovili posebno organizacijo, ki bo imela sedež v mehiški prestolnici. Prvo neatomsko področje na svetu, ki sicer ni obljudeno, je bilo določeno na Antarktiki s pogodbo leta 1961, ki prepoveduje jedrske eksplozije in kopičenje jedrskih ostankov na tej celini.

. . . in pri nas v Avstriji

VODSTVO ÖIG ŠE NEPOPOLNO

Pod ÖIG razumemo »Avstrijsko industrijsko upravno družbo«, ki vodi podržavljena podjetja. Zakon o tej družbi pa je pričel veljati s 1. januarjem letos. (O ÖIG je naš list izčrpno poročal v štev. 40, 41, 43 1966.)

Po zakonu »Avstrijske industrijske upravne družbe« morejo biti člani nadzornega sveta strokovnjaki ljudskega gospodarstva, gospodarskih podjetij, tehničnih in pravnih znanosti ali voditelji praktičnega gospodarstva. V novem zakonu je vnesena klavzula (omejitev) za politike. Ta predvideva mimo tega, da ne morejo biti v nadzornem svetu izvoljeni člani zakonodajnih oblasti: državnega zbora, zveznega sveta in deželnega zbora. Tudi za vse tri poslovodje se zahteva gospodarska predizobrazba. Tako pravi člen 9, da mora »Avstrijska industrijska upravna družba« poskrbeti za to, da morajo upravljati posamezna podržavljenja podjetja le gospodarsko izobražene osebe.

Kot se je izvedelo pretekli teden, seznam članov nadzornega sveta »Avstrijske industrijske upravne družbe« še zmerom ni popoln. Sicer je ÖGB (Avstrijska sindikalna zveza) imenovala že oba svetnika podjetij v nadzorni svet, toda manjkajo še imenovanja zastopnikov socialistov in uradnikov prometnega in finančnega ministrstva. Tudi v predstojništvu sta še dve mesti prazni za socialiste.

Kot znano je vprav od osebnostne zasedbe vodilnih mest »Avstrijske industrijske družbe« v veliki meri odvisen uspeh na novo ustanovljene podržavljene industrije državnega tajnika dr. Tausa, pri čemer, zaradi posebne zgradnje zakona ÖIG pripada nadzornemu svetu posebno važna vloga.

Kot predsednika predstojništva »Avstrijske industrijske upravne družbe« je Avstrijska ljudska stranka imenovala glavnega tajnika podjetja Böhler dr. Bayerja. Za drugega člana predstojništva je ista stranka imenovala inženirja Fröhlicha sedanjega oddelka V. prometnega ministrstva.

KLAUSOV POZIV ZBORNICAM

Zvezni kancler dr. Klaus je v svojem sobotnem radijskem govoru 11. februarja pozval zastopstva delodajalcev in delojemalcev, da naj spričo težkih gospodarskih izgledov podprejo moderno gospodarsko zamisel (porast). V prihodnosti bo od uvidevnosti zbornice odvisno, ali naj se finančni minister odpove dohodkom, ali pa naj bi Narodna banka podeljevala učinkovito pomoč s pomočjo olajšav kreditne politike.

K rešitvi avstrijskih gospodarskih problemov bi bila prav koristna diskusija o uporabnih ukrepih med vladno in opozicijsko stranko, je dejal v radiu kancler dr. Klaus.

Vzroke za zmanjšanje izvoza pa ni morda iskati v prvi vrsti v zunanjih carinah Evropske gospodarske skupnosti (EWG= EGS), temveč v stalnem padanju tekmovalne zmogljivosti avstrijskega gospodarstva, je poudaril v svojem govoru kancler in vladni vodja.

Da bi avstrijsko gospodarstvo očuvali pred težkim nazadovanjem, bi morali podvzeti pametne ukrepe za zvišanje tekmovalne storilnosti in za povečanje gospodarske porasti, je svaril po radiu dr. Klaus avstrijsko prebivalstvo. Kot »gospodarski samomor« pa je kancler označil hotenje, jačiti gospodarstvo z uvedbo carinskih zidov.

KONEC LETA 1968 VELIKE SLOVESNOSTI: REPUBLIKA BO STARA 50 LET

V torek, 14. februarja, je avstrijska vlada ustanovila velik »medministrski odbor«; za voditelja le-tega je določila državnega tajnika v uradu državnega kanclerja dr. Gruberja. Medministrski odbor bo moral do leta 1968 izdelati vse predloge za velike slovesnosti ob 50. obletnici avstrijske republike (12. novembra).

Poleg zastopnikov parlamenta in različnih ministrstev, naj bi pri tem sodelovale tudi politične stranke, verske skupnosti, zbornice in zvezne dežele.

SLOVENCI
doma in po svetu

Foltej Hartman 60-letnik

Kako lepo se to sliši in bere, da sta brat in sestra slavila pred kratkim svoja življenjska jubileja. Naša Milka, zaslužna kulturna delavka, pesnica, pevka in vižarica je slavila 65-letnico, njen brat Foltej pa svoj 60. rojstni dan.

Ime Folteja Hartmana je neločljivo povezano z razvojem in uspešnim uveljavljenjem pevske kulture med koroškimi Slovenci. Že v mladih letih se je vključil v prosvetno delo. V domačem društvu v Pliberku je zbral okoli sebe mlade pevce ter jih povezal v pevski zbor, ki je kmalu zaslovel daleč preko domačega kraja. V nekaj desetletjih je izuril še mnoge druge zbore in jih, čeravno samouk, dvignil na visoko pevsko raven, ki je bila deležna občega priznanja na številnih koncertih doma na Koroškem, po Sloveniji, Jugoslaviji, v Trstu, na Dunaju in med gradiščanskimi Hrvati.

Ljubezen do slovenske pesmi je Foltej Hartman izpričal tudi v Hitlerjevi dobi. Sredi trpljenja, mučenja in smrti v koncentracijskem taborišču Dachauu se je pod njegovim vodstvom oglasila slovenska pesem, ki je med priporniki uspešno premagovala malodušnost ter širila duha odpornosti in neuničljivo življenjsko voljo.

Slovenci v New Yorku

V New Yorku je bilo zadnji čas več zanimivih kulturnih večerov, kar dokazuje, da Slovenci tam ne spijo, ampak, da je njih kulturno dejanje in nehanje precej živahno in pestro. Na prvem kulturnem večeru je predaval kipar France Gorše o razvoju različnih grafičnih tehnik. Nazorno je razložil tudi slikovitost moderne grafične tehnike, nakar je pokazal obiskovalcem 35 del svoje grafične umetnosti.

Drugi večer je bil posvečen rimskim katakombam. O teh je predaval dr. Franc Blatnik O.S.B. S številnimi slikami iz rimskih katakomb je seznanil poslušalce z mnogimi zgodovinskimi dejstvi, ki vobče še niso bila znana.

Tretji kulturni večer je bil namenjen sodobni religiozni glasbi. O tej je predaval dr. Ludvik Puš. Kot glasbeni strokovnjak in komponist religioznih skladb je navzoče seznanil v glavnih obrisih s karakteristiko sodobne religiozne glasbe.

Na četrtem kulturnem večeru je govoril o slovenskih misijonskih ter o misijonskem zaledju rev. Karel Wolbank, ki je prišel prav za to priložnost iz Princetona, N. Jerseya. V zgoščeni in pestri obliki je nanizal sliko iz življenja slovenskih misijonarjev Navedel je med drugim tudi čudovito individualne primere ter številne nadčloveške napore, ki jih slovenski misijonarji doprinašajo v spreobračanju duš.

Zadnji kulturni večer pa je bil 10. februarja, ki je bil posvečen slovenski sodobni liriki; predavanje je imel Rudi Večerin s sodelovanjem članov Save.

V Mendozi v Argentini utonil Ivan Šorc

Iz Mendoze v Argentini je prišla žalostna novica, da je tam nedavno pri kopanju v morju pri Mar del Platu utonil zadet od srčne kapi Ivan Šorc. Domači in prijatelji, ki so bili z njim v morju, so z lastno življenjsko nevarnostjo skušali storiti vse, da bi ga rešili, a je bil ves trud zaman. Pokojni Ivan Šorc je bil skrben družinski oče, iskren in družaben prijatelj ter delaven član ter odbornik Društva Slovencev v Mendozi. S kakšnim navdušenjem je na društvenem igrišču zgradil za slovenske otroke gugalnice in vrtiljak in si pravzaprav postavil v Domu trajen spomenik.

Ob 65-letnici naše pesnice Milke Hartmanove

Pisatelj dr. Metod Turnšek:

Pisateljeve besede so bile namenjene Milki Hartmanovi ob jubilejni proslavi v Kolpingovi dvorani v Celovcu. Ker časovno ni bilo mogoče, da bi jih pisatelj prebral osebno, jih objavljamo sedaj.

»Dovolite, da se oglasim k besedi v imenu ustvarjajočih slovenskih književnikov, da slavljenki gdč. Milki Hartmanovi izrečem priznanje in zahvalo tudi iz literarnih vrst!

V pesništvu in v literarnem ustvarjanju je Milkina največja veličina in to jo bo ohranilo v našem ljudskem življenju in spominu vsekdar, še v pozne rodove, dokler bo odmevala slovenska beseda, kjer koli, kot drago, kot dragoceno, kot ugledno slovensko pesnico. Tudi zanjo velja: »Exegí monument', aere perennius« — »zgradila sem si spomenik, trajnejši od brona«.

Zanamci bodo srečni, ko bodo imeli v rokah njene poezije. Z ljubeznijo se bodo ozirali po njeni podobi, notranji pesniški, in zunanji osebni, njeni sliki. Rekali bodo: O, takšna je bila naša pesnica, koroška pesnica — Milka Hartmanova! Srečni tisti, ki so jo poznali, ki jim je osebno govorila, deklamirala pesmi in tudi pela!

Mi danes doživljamo veliko čast, da pesnico, živo in zdravo, vedro in nasmejano imamo med sabo in njen jubilej slavimo, ji voščimo, da bi med našim narodom še dolgo, dolgo ustvarjala, bila vsem in za vse plapolajoča plamenica narodne zavesti in navdušenosti, velike ljubezni do slovenskega naroda, iz katerega je izšla!

Redki so dogodki, redki primeri, da narod svojega pesnika, svojo pesnico, še za njegovega odn. njenega življenja javno počasti. Vsaj v našem narodu je tako. Zato vse priznanje Krščanski kulturni zvezi v Celovcu, da se je zavedela, da je pesnik, pesnica v narodu **dar božji, za narod velika obogatitev**, kajti pesnikov in pesnic je v splošnem malo. Vsak drug poklic se lahko pridobi, pesniški nikoli. Poeta nascitur, orator fit — pesnik se narodi, govornik (in drug kulturnik) se pa naredi. Pesniku, pesnici je takorekoč že v zibelko položen njegov talent, njegov poklic, drugi poklici pa se lahko izbirajo in menjavajo.

Zdi se mi ob tej priložnosti umestno, da poudarim, da je **pesništvo visoki poklic, visoko poslanstvo v narodu.** Pesnik, pesnica ne dela pesmi za kratek čas, za igranje in potrato časa, pesnik ustvarja iz notranje nuje, iz notranjega postulata. **On mora izpovedati, kar čuti v sebi, kar v sebi doživlja.** Pesnik, pesnica se bolj kot kdor koli drug zaveda, da je sin, hči svojega naroda in mu je **bolj** kot komurkoli drugemu **pri srcu narodna usoda.** Pesnik, pesnica **daruje svojemu narodu svojega duha in svoje srce, vso svojo bit, večkrat tudi svoje premoženje, poslednje groše,** da mu podari **lepo knjigo,** podari **svoje poezije** in **svoje duhovne stvaritve.** France Prešeren, naš prvi pesnik, naš klasik v evropskem merilu, je naš narod hotel kulturno dvigniti in je leta 1847 z največjo žrtvijo izdal svoje **Poezije,** čeprav je vedel, da njegovi takratni Kranjci tega ne bodo nič cenili, saj je znan njegov rek:

»Norec je, kdor si s tinto prste maže,
Kranjec moj mu osle kaže«,

vendar je Prešeren le izdal Poezije, ker je vedel, da **slovenski narod njegovo poezijo potrebuje.** Ko je čez dve leti, 1849, ležal na smrtni postelji, ga je najbolj skrbel dolg, ki si ga je naložil za izdajo Poezij, ki so obležale neprodane, pa so ga prijatelji tolažili, naj bo brez skrbi, da je razprodaja že pri kraju. Glejte, **kakšen mučenik, kakšen trpin je pesnik za svoj narod! Toda poglejte, kaj so danes pesnikove, Prešernove Poezije vredne! Kako se po njih naš narod uvršča visoko med kulturne evropske narode!**

S tem zgledom iz Prešerna pa hočem povedati, da **pesnik, pesnica,** ki daruje svojemu narodu **vse,** vso radost in bolečino, vso ljubezen, **zasluži,** da **mu za njegovo delo izrečemo zahvalo** in spoštovanje, da **cenimo njegovo knjigo! Gdč. Milka nam je poklonila svoje lepe Grede, ustvarila** je za tem **še mnogo novih odličnih pesmi** in **napisala dokaj lepih črtic, prav bo,** da **izide njena nova literarna zbirka,** ali celo njen **ves dosedanji literarni opus,** kakor ga bo sama pripravila! Sodim, da se bomo vsi tu zbrani z veseljem in hvaležnostjo odzvali njenemu duhovnemu darilu!

Malo je pesnic v našem narodu, toda **vse,** ki smo jih imeli in jih imamo, so narodu dale in dajejo **vso svojo dušo.** Gdč. Milki pa tudi mi s spoštovanjem izrekamo vso zahvalo in priznanje.«

Karl Rojšek:

Kdo je ne pozna te naše kulturne delavke, ki je ponesla materino besedo, povezano v šopek prekrasnih pesmi, po vseh naših domovih, ki so obkroženi z njivami, travniki, gozdovi in planinami s svojimi prekrasnimi jezeri. Prav iz teh mičnih pokrajin, ki so ji dale pečat pesnice, je črpala svoje bogato znanje, ga kot čebelica sad — oplodila, in ga darovala svojemu narodu.

»Koliko gradiva naših prednamcev ste prihranili naši mladini, ki se je nekoč odigralo po naših kmečkih domovih in ga naša moderna doba ne pozna. Od zibelke do groba ste strnili v pesmih naše ljubke običaje, povezali z nitjo ljubezni in jih darovali nam in našim zanamcem.

Križev pot je bilo vaše življenje, kakor ga je omenil govornik na odru. Dve strašni vojni, druga težja od prve, sta prinesli vam in vašemu rodu čase, ko ste se morali boriti ne za vsakdanji kruh, temveč tudi za svoj materin jezik. Je pač tako, kar si z lahkoto pridobiš, nima vrednosti in kar nam pade brez boja v naročje, je kot slab sad, ki zaradi rahle sapice pade z drevesa in ne počaka zime. Baš zato so vaše pesmi klene.

Čudno je v življenju, da se človek najraje spominja trpečih dni. In prav iz teh težkih časov ste nam podarili najlepše.

Ko sem vas v nedeljo, 12. februarja, gledal na odru s šopkom v roki, med cvetjem naše mladine, sem si želel, da bi iz teh skupin, ki so vas obkrožale, zrastla vsaj še ena Milka, ki bi z isto požrtvovalnostjo nosila med narod kleno zrnje, za ohranitev našega jezika, naših šeg in navad, kakor ste ga vi,

ki prišli ste s kmečkega gnezda,
mladini postali ste vzor in pa zvezda,
na polju naj kliče vsaka nam bilka,
Bog vam daj zdravje, pesnica Milka!«

Koroški Drabosnjak v tržaškem gledališču

Nikakor ne smemo mimo kulturnega dogodka, ki je važen tako za primorske kot za koroške Slovence: uprizoritev božične igre »Ta sveti dan — veseli dan« Andreja Šusterja Drabosnjaka v Slovenskem gledališču v Trstu.

To gledališče skuša iz zakopanega zaklada našega narodnega bogastva izkopati narodne pesmi in igre in jih v prečiščeni obliki posredovati nam potomcem. Uprizorilo je »Škofjeloški pasijon«, »Vojaški miserere«, »Kmečki rekvijem« in »Vinska žalostna z alelujo«. Zadnje dvoje smo videli ob gostovanju Tržaškega gledališča v Celovcu. Za zadnji Božič pa si je izbralo našega največjega pisatelja ljudskih, predvsem pa nabožnih iger: Drabosnjaka. Igro je priredil in izpopolnil Bruno Hartman.

Hvaležni smo mu, da ga je tako visoko dvignilo in pokazalo v tako lepi luči. Res, na Koroškem imamo njegove igre, ki so včasih šle preko naših preprostih odrov. Toda danes se, razen v radiu, skoro nihče ne loti njegovih iger, kajti radi preprostosti, načina tedanjega izražanja bi lahko vplivale smešno, ako jih ne uprizori kdo s tako umetniško močjo kot prav tržaško gledališče, ki pa ima poleg igralskih moči tudi vsa najmodernejša tehnična sredstva na razpolago.

Igra nas prestavi v preteklost, med naše pradede v koroški kmečki dom, kjer se družina z lepimi božičnimi običaji pripravlja na Božič, obiščejo jo koledniki, ki zapojo kolednice in zarajajo obredne plese, potem pa vsi skupaj igrajo božično igro: kako sta Marija in Jožef iskala prenočišča, kako je krčmar hudoben in neusmiljen, kako pastirji pasejo in pojejo in angel pride k njim, kako sta Marija in Jožef ob jaslicah, kako pridejo trije kralji k Herodežu in nato k Jezusu, kako zdivja kralj Herodež, ki da pomoriti otroke in kako strašna kazen ga zadene. Vmes pa se prepletajo ljudske kolednice, stare božične pesmi in obredni plesi. Sodeluje 40 igralcev.

Z božično igro je gledališče že gostovalo v »Katoliškem domu« v Gorici. Za vse, ki smo igro gledali, je bil izreden umetniški užitek: zaradi dovršenega podajanja, izvirne scenerije, lepih pesmi in predvsem, ker nam je tako pristno in čudovito lepo prikazala globoko vernost in bogate običaje naših prednikov, pa tudi njihovo kulturo, ki se kaže v vaški ljudski igri. Ob gledanju sem si predstavljal, kako bi Korošci ob tej igri še mnogo bolj uživali, kot so pri »Dveh pasijonih« v Mestnem gledališču, ker bi jim bila igra mnogo bližja po vsebini, besedilu, domačnosti in brez miselne problematike.

Gotovo bi bili nadvse veseli, če bi mogli našega »ubogega, porednega pavra« iz Korotana, Drabosnjaka, kdaj tudi na Koroškem gledati v krasni umetniški obleki, s katero ga je odelo tržaško gledališče, za kar mu mora biti Koroška hvaležna. V. Z.

Dva slovenska umetnika v „Galeriji 61"

V ponedeljek, 20. februarja, so odprli v »Galeriji 61«, Bahnhofstraße 24/V, v Celovcu razstavo dveh slovenskih likovnih umetnikov: Bogdan Meško razstavlja olja in grafike, Slavko Tihec pa plastike.

Razstavo, ki bo odprta do 10. marca, si lahko ogledate od ponedeljka do petka od 16. do 19. ure.

DOPIS IZ PLIBERKA:

Nekaj misli ob igri: „Petrčkove poslednje sanje"

O igri smo že poročali, toda igralcev, razen Petrčka, še omenili nismo. Pa zaslužijo pohvalo. Žrtvujejo čas, večere, spanje, da s skupnimi močmi spravijo na oder tako zahtevno igro. Tudi potrudili so se, da so vloge na splošno dobro rešili. Najboljši je bil »oče Hrast«, ker je znal do pičice ne le svojo vlogo, ampak še soigralcev in se mu vidi, da je že večkrat nastopal. Le tisti, ki obvlada besedilo, more potem svoje zmožnosti uporabiti v igranju. Dostojanstven je bil kralj Matjaž, ljubka kraljična Alenčica, resna kraljica Alenka, surov poveljnik straže, živahen čarodej, smešen boter Mesec, divja botra Bukva, lahkotna Meglica, potrpežljiva in trpeča babica in ljubeča mati. Nastopili so še vojaki, škrati, vile, Jezušček in angelci.

Igra je ljudem močno ugajala in jih do solz ganila in jim prinesla lepo božično doživetje, zlasti ker je nekatere prizore spremljala glasba.

Z igro je farna mladina gostovala še v Žvabeku. **Škoda, da niso z igro gostovali še drugod, saj tako lepe božične igre nimajo prilike videti in gotovo za božične praznike neprimerno več koristi kot kino in plesi.**

Zanimivo pa je, da so istočasno prav to igro uprizorili na drugem koncu sveta, v mestu Mendozi v Argentini (Južna Amerika). Tam živi zelo delavna skupina Slovencev, ki skuša po Slomškovem geslu »Vera bodi ti luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike« ohranjati slovenski jezik zlasti otrokom, da se ne odtujijo staršem in narodu. Zato imajo slovenski šolski tečaj in ob zaključku tečaja so uprizorili v veliko veseljo otrok in staršev prelepo pravljično igro »Pertrčkove poslednje sanje«. Gotovo pa morajo tam veliko več žrtvovati, da v tujem okolju morejo prirediti igre in vzdrževati šolski tečaj. Tam so tudi že uprizorili »Miklovo Zalo« in priredili koncert koroških narodnih pesmi.

Naj pa spomnimo še nekaj, kar malokdo v Pliberku ve: S to igro je gostovala januarja leta 1949 v Pliberku farna mladina iz Šmihela in sicer v telovadnici glavne šole. Ker je od tega že 17 let, to nič ne moti. Tudi ni bilo tedaj veliko ljudi, ker niso vedeli. Nekateri, ki govore isti jezik, kot je v igri, so bili namreč tedaj tako navdušeni za slovensko besedo, da so vsa vabila ponoči raztrgali. Idejno jim igra ni ugajala in česar niso oni napravili, je bilo vse zanič, je bilo zločin in izdajstvo. Tega danes hvala Bogu ni več, časi se spreminjajo. Zanimivo je pa le.

Sodobni kulturni portret

Nellly Sachs in Šmuel Jusef Agnon

Nobelovo nagrado za književnost za leto 1966 so podelili Nelly Sachs in Šmuelu Jusefu Agnonu, pisateljici in pisatelju, za katera pri nas z izjemo strokovnjakov doslej nismo slišali. Židovska pesnica nemškega rodu in švedske narodnosti in Izraelec sta bila doslej skoraj povsod nepriznana. Švedski akademiki so ju nagradili, da bi — tako so rekli — »s pravično mero priznali njun individualni prispevek«, obenem pa tudi zato, da bi »nagradili literarna proizvoda, ki sta sicer ločena po jezikovni pripadnosti, pa se vendar združujeta v duhovnem sorodstvu in se nekako dopolnjujeta v čudovitem prizadevanju, da bi uveljavila kulturno dediščino židovskega ljudstva«.

Pesnica Nelly Sachs se je rodila leta 1891 v Berlinu. Njeni starši so bili Židje. Njenih prvih del, ki so izhajala v revijah in antologijah, danes ni mogoče najti. Po letu 1933 je njeno ime potonilo v temo, ki jo je še danes mogoče čutiti v vsakem verzu, ki ga napiše. Njeni sorodniki in prijatelji so izginili drug za drugim. Nekaj pred začetkom vojne se ji je posrečilo pobegniti na Švedsko, kjer sta ji pomagala Selma Lagerlöf, ki je kmalu nato umrla, in neki član kraljevske družine. Potem se ni nikoli več vrnila v Nemčijo.

Filozof Theodor Adorno je izrekel stavek, ki je ena najostrejših obsodb našega časa: »Po Auschwitzu ni več mogoče pisati pesmi.« Nelly Sachs je med temi, ki so zavrgli ta stavek, ker so hoteli nadaljevati življenje. To zmorejo le nekateri. Nelly Sachs rešujejo pesmi po Auschwitzu. Kadar govori, nam z besedo za besedo vrača tisto, kar bi skorajda izgubili: govorico. V njenem delu ni besedice sovraštva. Ko govori o krvnikih in o vsem tistem, kar je iz nas naredilo njihove sokrivce in njihove izvrševalce, ne pozna besed odpuščanja in grožnje. Od nje ni mogoče pričakovati ne prekletstva ne maščevanja. Zanje ni govorice. Pesmi Nelly Sachs govore o tistem, kar ima človeški obraz: o žrtvah. Zato so tako skrivnostno čiste. Zato jih ni mogoče napasti.

O delu židovske pesnice Nelly Sachs je Kurt Pinthus zapisal, da je »začasno in verjetno zadnji odmev nemščine na dolgi poti, ki se je začela pred tri tisoč leti s psalmisti in preroki«. Nemški pesnik in esejist Hans Magnus Enzensberger je leta 1962 objavil študijo o Nelly Sachs v svojem eseju »Ein zelheiten« (Podrobnosti).

Šmuel Jusef Agnon je najprej pisal v jidišu, potem pa v hebrejščini. Prvič je dobil Nobelovo nagrado Izraelec. Res je, da je pisatelj Agnon pri svojih največjih delih segal v tradicionalno življenje Židov (»Nevestina dota«) kakor tudi v vsakdanje življenje modernega Izraela (»Državna knjiga«). Toda stockholmska akademija ni hotela nagraditi samo židovstva izraelske države. Njeno priznanje je namenjeno predvsem Šmuelu Jusefu Agnonu, oseminsedemdesetletnemu pisatelju.

Delo Šmuela Jusefa Agnona, ki obsega kakih deset debelih knjig, so deloma prevedli v nemščino in angleščino. V francoščino so prevedli le »Jeruzalemske zgodbe«. Eden izmed Agnonovih romanov pa bo letos izšel v srbohrvatskem prevodu. Agnon je napisal mnogo hasidističnih zgodb. V večini izmed njih kar mrgoli bibličnih in talmudskih izrazov, zaradi katerih so precej skrivnostne. Hasidizem je mistično židovsko gibanje, ki je nastalo v 18. stoletju. Temelji na veselju, židovstvu pa je dal dimenzijo ljubezni in navdušenja, ne da bi opustil verske obrede. Hasidistične občine so danes izredno močne v Izraelu in Antwerpnu. Agnon pa je napisal tudi napol avtobiografske romane, ki so dostopnejši.

Morda se je literarni svet začudil, ko je zvedel za imeni zadnjih Nobelovih nagrajencev za književnost; dobila sta jo neznanca. Švedski akademiki menijo, da ne smejo nagrajevati samo pisateljev s svetovno slavo. Pritegniti hočejo pozornost na skorajda neznana dela. Zato so zadnje čase nagradili »neznance«: Islandca Laxnessa v letu 1955, Jugoslovana Andrića v letu 1961, Grka Seferisa v letu 1963. Mogoče je to najboljši način, kako služiti književnosti. V sedanjem primeru gre za najžlahtnejši način: dati židovski duhovni dediščini, ki jo skušajo še dandanes zadušiti v številnih deželah, tako tehtno podporo, ni dejanje brez zaslug in brez učinkovitosti.

Naše prireditve

Slovensko prosvetno društvo »Kočna« v Svečah vabi na koncert narodnih in umetnih pesmi, ki bo v nedeljo, dne 26. februarja 1967, ob pol treh popoldan pri Schwarzelnu v Pliberku.

Moški zbor vodi profesor dr. Anton Feinig.

Farna mladina Dobrla ves vabi na igro
»IZGUBLJENA OVCA«,
v nedeljo, 26. februarja, ob pol treh pop. v Št. Primožu v gostilni pri Voglu.

Poje tudi mladinski zbor iz Kazaz narodne in postne pesmi.

Prisrčno vabljeni!

Farna mladina Dobrla ves vabi na igro
»IZGUBLJENA OVCA«,
v nedeljo, 26. februarja, ob pol osmih zvečer v Št. Lipšu v farni dvorani.

Poje tudi mladinski zbor iz Kazaz narodne in postne pesmi.

Prisrčno vabljeni!

Duhovno srečanje katoliških mož
DNE 5. MARCA V CELOVCU

V nedeljo, 5. marca, se zberejo katoliški možje naših far na svojem vigrednem zborovanju v Mohorjevem domu v Celovcu. Dopoldne OB POL 10. URI SKUPNA SV. DARITEV, nato v dvorani dva referata: »1200-LETNICA POKRISTJANJEVANJA« (prof. dr. Janko Zerzer) in »KATOLIŠKI MOŽ PO KONCILU« (prof. dr. Vinko Zwitter). Nato razgovor, opoldne skupen obed in ob 14. uri predvaja prof. dr. A. Kinzel film: »PESEM CESTE« (La strada) in vodi o njem razgovor.

Film »Pesem ceste« je mojstrovina italijanskega režiserja Fellinija in dokazuje, da ima tudi najubožnejše in najneznatnejše življenje svoj globoki smisel in svojo milost. Film je ocenila katoliška filmska komisija kot zelo priporočljiv za odrasle.

Namesto venca

v spomin na pokojno gospo Heleno Kraut, je darovala za tiskovni sklad »Našemu tedniku«, Marija Breznik, Pliberk, 100.— šil. in Millonig Brigita, Celovec, 100.— šil.

SELE
(Iz dvorane farnega doma)

Posebno živahno pa je bilo v farnem domu na pustno nedeljo. Katoliško prosvetno društvo je namreč uprizorilo veseloigro v treh dejanjih »Pri belem konjičku«, ki je bogata na zapletljajih in smešnih prizorih. Vsi igralci so dobro igrali, kot mojster pa se je spet izkazal Francej Pristovnik, pd. Hus, v glavni vlogi Oroslava Bucka. Sledil je družaben popoldan in večer s petjem fantovskega seksteta in tremi šaljivimi prizori: »Kofe in tobak«, »Snubač v pasti« in »Pepe Sulc pred sodnikom«. Kdor je pri srečolovu imel srečo, mu je naklonila dobitke, ki so se želodcu dobro prilegli.

Prosvetno društvo si je nabavilo televizijski sprejemnik, ki je nameščen v veliki sobi farnega doma.

(† Urban Olip)

Kako gre Bančeju? Tako so ljudje zadnje tedne sočutno in zaskrbljeno vpraševali. Bančeju pa so pešale moči v težki počasni bolezni, srčni naduhi in končno je na pustno nedeljo zvečer njegovo življenje ugasnilo, kakor polagoma dogori in ugasne goreča sveča.

Urban Olip je bil znan in priljubljen v Selah in še mnogokje. Trdo ga je kovalo življenje od mladih dni. Kmalu po izbruhu prve svetovne vojne je 19 let star moral k vojakom, bil na ruski fronti ujet. V ujetništvu je v hudem mrazu delal kot gozdni delavec in je tako obolel, da je bil leta 1917 kot popoln invalid izmenjan in je prišel v Avstrijo. Vse zdravljenje po raznih bolnicah mu ni moglo vrniti popolnega zdravja, pač pa je ob koncu vojne prišel domov kot kolikor toliko izučen čevljar. Kot tak si je potem služil vsakdanji kruh. Potegoval se je za invalidno rento, a zadeva se je vlekla od leta do leta zanj neugodno. Zakaj? V vojaški izkaznici je bila pripisana opazka »Slovenec«. Leta 1924, ko je avstrijska krona izgubila že skoro vso vrednost, mu je bila prisojena invalidna odškodnina v znesku 7000 kron, to je sedanjih 70 grošev, in so mu bile tedaj kakor v posmeh izplačane. Z njimi si je mogel kupiti zavoj lesenih žebljičkov za podplatenje čevljev. Trajne invalidne rente ni dobil.

Bančej se je udejstvoval kot cerkveni pevec in član pevskega zbora, bil kot blagajnik v odboru prosvetnega društva in je nastopal tudi kot igralec na odru. Imel je tudi veselje do glasbe, kot godec je igral na bas. Pisal je dnevnik, opisal v rokopisu svoje doživljaje v Rusiji, ni pa še dokončal popisovanja svoje vrnitve.

Leta 1934 se je poročil z Marijo Užnik in tako dobil lasten dom pri Fronceju v selski vasi. Z nastopom Hitlerja pa se je zanj začel križev pot slovenskega trpina. Komu neki je bil ta dobri mož, ki nikomur ni skrivil lasu, napoti, da je bil prisilno izseljen! Bival je v raznih izseljenskih taboriščih. Pa so ga spet vtaknili v vojaško suknjo in ga hoteli poslati na fronto, pa se mu je le posrečilo izmuzniti se in je bil končno kot neporabljiv invalid poslan domov malo pred koncem vojne.

Vse to trpljenje in živčni pretresljaji seveda niso ostali brez slabih posledic za njegovo zdravje. V bolnici so se zdravniki čudili, kako more človek s tako razoblikovanim srcem sploh še živeti. Srčna naduha ga je vedno bolj mučila in mu končno v 72. letu starosti končala življenje.

Njegovo splošno priljubljenost je dokazal tudi njegov pogreb v torek, 7. februarja. Dolg sprevod moštva in ženstva se je vil od hiše žalosti skozi vas v novo cerkev. Moški zbor mu je zapel žalostinke ob domu in ob grobu ter v cerkvi. Mašo zadušnico je daroval domači župnik Alojzij ob asistenci g. Matka in pokojnika stavil za zgled kot boguvdanega trpina in globokovernega moža. Med udeleženci pogreba smo videli g. župana, katerega je s pokojnim Bančejem vezalo iskreno prijateljstvo, in mnoge druge prijatelje od drugod. Vsem nam je bilo bridko pri srcu, ko so pevci peli »al' prijatla sem nazaj nikdar več ne bo . . .«

Vendar vemo, da je bila rajnemu Bančeju mera trpljenja že polna in da ga je Bog poklical, da prejme zanj bogato plačilo. Naj počiva mirno v grobu svojega očeta!

GLOBASNICA
(Živahno kulturno življenje v znamenju obiskov)

Po lanskem lepo uspelem nastopu globaških in štebenjskih pevcev se je v zadnji dobi posvetno udejstvovanje pri nas odvijalo — z izjemo uprizoritve »Miklavž prihaja« — v glavnem v znamenju raznih gostovanj.

Najprej so nas posetili študentje slovenske gimnazije v Celovcu. Izvajali so pester spored in želi za svoj nastop burno in zasluženo odobravanje.

Kmalu nato smo pozdravili v naši sredi drugo skupino slovenskih gimnazijcev. Igrali so burko »Namišljeni zdravnik«. S predvajanjem komedije so nas za nekaj ur odvedli v svet lahke gospode, z izbiro za našo podeželsko publiko primernejše igre pa bi bil njihov odličen nastop še veliko bolj učinkovit. Vsekakor smo našim dijakom iz Celovca za tovrstne obiske hvaležni in jim po srečno prestali maturi želimo iz vsega srca prijetno počitniško potovanje, zlasti še, da bi kontakte, ki so jih navezali s svojimi nastopi širom naše dežele, gojili tudi v bodoče.

Za gimnazijci nas je obiskal moški in mešani zbor slovenskih akademikov na Dunaju. Pevce in pevke — okoli trideset po številu — je vodil Hanzej Gabriel, predstavil pa akademik Srečko Bister. Brali in slišali smo že o številnih uspešnih nastopih naših akademikov pred dunajsko publiko, zato smo bili njihovega obiska v Globasnici še prav posebno veseli. Že s prvo pesmijo so nas z ubranim petjem zazibali v lepi svet harmonij in bilo nam je kar žal, ko so odpeli zadnjo pesem. Med izvajanjem posameznih točk koncerta pa nam je Srečko Bister govoril v humorja polni povezavi o življenju in stremljenjih naših akademikov. V njihovih rokah leži v veliki meri naša bodočnost. Da bi se tega poslanstva vedno bolj zavedali, je naša srčna želja.

Predzadnji obisk pa je prišel iz sončnega Bilčovsa. Prosvetno društvo »Bilka« nam je predvajalo igro »Sin«. Na kratko: Bilčovsani so nas prijetno presenetili in tudi poklicni igralci bi svojih vlog ne mogli podati bolj doživeto. Kljub velikim talentom, ki smo jih občudovali, pa se je pri celotni uprizoritvi igre vendar poznala spretna roka veščega režiserja starine Janka Ogrisa. Le žal, da nas pred igro niso opozorili, da je drama samo za odrasle. Po končani igri so gostje iz Bilčovsa v ožjem krogu veselo prepevali in nam pokazali, da niso samo rojeni igralci, temveč tudi izvrstni pevci. Naj jim bo tudi še tem potom izrečena za njihov obisk iskrena zahvala.

Na pustni torek smo na našem društvenem odru spet videli naše stare obiskovalce iz sosednjega Šmihela. Igrali so enodejanko »Pogorelec« in veseloigro »Pogodba«. Iskrena hvala tudi njim, prav posebej še g. Francu Hudlu, ki jih je vodil.

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU,
Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

Pri nas na Koroškem

Pri dobrih delih mislite na Mohorjevo!

Spokorni čas — čas od pepelnice do velike noči — nas poziva k spokornim delom, k pritrgovanju in darežljivosti. Spremenjena, času primerna postna postava, nam kaže, da je od svojega zaslužka dati kaj za dobra dela nekaj, kar mora biti kristjanu čast, ponos in veselje.

Za dobra dela pa ne iščimo kakšnih daljnih dežel, kakšnih potreb nekje na tujem, na drugi celini. Najprej podprimo potrebne v svoji bližini! Ena takih potrebnih ustanov, ki v krščanskem duhu skuša vzgajati našo mladino, je **Dijaški dom Družbe sv. Mohorja.** V Mohorjevem Koledarju smo brali, da je bila kupljena ob stari Mohorjevi hiši znana hiša, v kateri je kino Prechtl. Hiša je bila potrebna zaradi premajhnih prostorov Dijaškega doma. Prva reč sedaj je, da se ta hiša plača, oziroma posojilo za nakup hiše povrne. V zadnjih mesecih lanskega leta se je med prijatelji Družbe sv. Mohorja nabrala lepa vsota. Seveda je ta vsota le majhen del tega, kar bo treba zbrati.

Spomnite se, dragi rojaki, sedaj v postnem času te domače in potrebne zadeve! Darujte za Dijaški dom Družbe sv. Mohorja! V ta namen lahko darujete v svojem župnem uradu, lahko pa pošljete svoj dar naravnost Družbi sv. Mohorja v Celovcu po pošti. Bog plačaj za vsak plemeniti dar v ta namen!

CELOVEC
(Vojaški tovornjak zgrmel v Bajtiški potok — Šest mrtvih)

Šest mrtvih, štiri težko in deset lažje ranjenih mladih vojakov, je terjala strašna nesreča pretekli petek v Spodnjih Borovljah.

Tovornjak z 19 vojaki iz Jägerkaserne v Celovcu, ki je bil namenjen na strelišče v Glinje v Rožni dolini, je na poledeneli zvezni cesti na mostu Bajtiškega potoka zaneslo v stran, podrl ograjo mostu in zgrmel šest metrov globoko v strugo potoka, kjer je s kolesi navzgor obležal v 30 centimetrov globoki vodi. Medtem ko se je večini vojakov posrečilo rešiti izpod tovornjaka, je petorica našla grozno smrt pod njim: Karl Rauter, predmojster iz Podgorij (20); Gerhard Tranacher, topničar iz Deutsch-Griffna (20); Othmar Kreutzer, topničar iz Waitschacha pri Hüttenbergu (19); Heinz Hörzer, topničar iz Dörfla pri Ilzu na Štajerskem (21); Ernst Markitz, topničar iz Štebnja pri Globasnici (23); šesti vojak Gerhard Nebes, predmojster iz Celovca, pa je podlegel težkim poškodbam v soboto popoldne, star je bil 20 let.

ŠT. VID V PODJUNI
(Krst)

V petek, dne 10. februarja, se je rodila Adolfu in Tereziji Blažej deklica. Na bregu v lepi šentviški cerkvi so jo krstili g. župnik Krištof z imenom Andreja. Botrovala sta Marija Polzer in Tonej Blažej. Po končanih krstnih obredih smo se zbrali v domačem krogu, da bi počastili ta veseli dogodek. V pogovoru in dobrem razpoloženju je čas hitro minil. Staršem in novorojenki želimo obilo sreče in zdravja.

Pismo bralcev

Pod tem naslovom smo objavili 19. januarja 1967 članek visokošolca Feliksa J. Bistra. V zvezi z omenjenim člankom ter kritiko o narodno-političnih prilikah na Koroškem objavljamo danes odgovor na najvažnejša v članku načeta vprašanja, ki ga je napisal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko.

Uredništvo

Glede na izbiro člankov za naše tedensko glasilo naj poudarim, da „slučajnih" odločitev v uredništvu ni. Razumljivo pa je, da more kot zadnji vedno odločiti le tisti, ki nosi za objavo polno odgovornost pred lastno vestjo, narodom in državo. Ta odgovornost je naložena glavnemu uredniku „Našega tednika".

Gotovo je vsako sodelovanje pri listu odvisno od vabila oz. spodbude. Lepo pa je, če kdo kak članek napiše za list tudi tedaj, kadar za to ni bil posebej naprošen. Taki sotrudniki bogatijo s svojimi prispevki iz tedna v teden predvsem domačo stran.

Brezdvomno je kritika potrebna. Pač pa mora biti konstruktivna. Z napadi stvári ni pomagano. Tudi Bistrov članek to načelo upošteva, kljub temu, da se ne strinjam s trditvijo, „da se mora generacijski problem nujno pojaviti tudi med koroškimi Slovenci z vso svojo radikalnostjo". Generacijske probleme je treba reševati tako, da se mladini zaupajo v naših organizacijah, torej v javnem življenju, mesta, v katerih more uveljaviti ta svoje ideje in idealizem. Podpirati je treba njena glasila in organizacije ter ji priznati življenjski prostor, ki ga mladina za delo med narodom potrebuje. Ako bo mladina videla, da se ji zaupa, bo znala vračati zaupanje s sodelovanjem v vrstah tistih, ki so ji zaupanje izkazali.

Od novoletne številke naprej smo naslov lista poenostavili. Ako smo izpustili ime „Kronika" ter se odločili samo za naslov „Naš tednik", nikakor nismo s tem ustanovili novega glasila. „Naš tednik" je bil ustanovljen leta 1949, torej ni „novorojen". Preimenovan pa je bil „Naš tednik" kot kulturno-politično glasilo leta 1950. Prej je namreč prenehala izhajati v Celovcu „Koroška Kronika" (1945—1950), katere izhajanje so finančno omogočili Angleži. Imela je dobro vpeljan inseratni oddelek. Ime „Koroška Kronika" je bilo v trgovskih krogih udomačeno, list v teh krogih poznan. To je bil povod za raširitev naslova „Naš tednik" (podnaslov: kulturno-politično glasilo) v „Naš tednik", kulturno-politično glasilo, „Kronika" svetovnih in domačih dogodkov (skrajšano: „Naš tednik - Kronika").

Ker je bila že večkrat izražena želja, da naslov poenostavimo, je bilo tej želji z novim letom ustreženo. Povrnili smo se le k prvotnemu naslovu. Razumljivo pa je, da mora vsako kulturno-politično glasilo prinašati poročila in komentarje o svetovnih in domačih dogodkih ter mora biti že po poslanstvu, ki ga vrši, zrcalo najširše orientacije.

Glede dodatka v podnaslovu „kulturno-politično glasilo avstrijskih Slovencev" pa sledeče:

Tudi koroški Slovenci smo avstrijski državljani. Naši predniki so krvaveli za Avstrijo tekom stoletij na raznih bojiščih. Temelje Avstrije so Slovenci sogradili, koroške vojvode je umeščal svobodni kmet v slovenski govorici do leta 1414. Odkar Avstrija obstoja, smo njeni državljani, tudi za obnovo republike Avstrije smo doprinesli koroški Slovenci med drugo svetovno vojno velike žrtve. Zato je Avstrija docela naša domovina.

Naše narodne pravice so zajamčene v avstrijski državni pogodbi, ki nas ne ščiti samo v členu 7. Naši življenjski in narodni interesi so zajeti v celotni pogodbi, ki je za nas prav tako tehten dokument kot za vse druge avstrijske državljane, ki živimo z njimi v isti domovini. Na podlagi tega mednarodnega dokumenta so dodeljene Avstriji kot nevtralni državi naloge, ki zanje odgovarjamo prav tako v polni meri kot ostali Avstrijci. Naše naloge so prerasle koroški okvir. Ne potrebuje nas zgolj Koroška, temveč nas vabi naša skupna očetnjava Avstrija, da pomagamo utrditi njen notranji položaj ter dvigniti njen ugled v svetu. To nalogo želimo vršiti kot avstrijski Slovenci. Kot Slovenci torej, ki želimo sicer ohraniti v polnem obsegu svoje etnične značilnosti, a se istočasno zavedamo, da oblikuje te značilnosti vse, kar je povezano z našim avstrijskim življenjskim prostorom. Nihče se noče odpovedati „etničnemu" in „pravnemu" pojmu „koroški Slovenci", pač pa zahteva od nas čas, da damo obema širšo v bodočnost usmerjajočo vsebino.

In še nekaj! Avstrijska državljanska zavest utrjuje tudi našo narodno zavest, beseda „Avstrija', „avstrijski" vzbujata v nas čut varnosti, bolj kot izraza „Koroška" in „koroški", ker smo pač našli zaenkrat več razumevanja za naše narodne pravice na državni kot na deželni ravni.

Končno želimo vzpostaviti kot avstrijski Slovenci most tudi do tistih rojakov, ki govore v vsakdanjem življenju sicer še slovensko, a ne čutijo več slovensko. V zavestni službi skupni avstrijski domovini bi zmogli tudi na ta način na novo urediti človeške odnose med ljudmi po naših vaseh in v

(Dalje na 5. strani)

Zimsko škropljenje sadnega drevja

Z zimskim škropljenjem zatiramo precejšnje število pomembnih škodljivcev, n. pr. ličinke ameriškega in češpljevega kaparja, jajčeca listnih uši, krvave uši ter sadne pršice (rdečega pajka), v razpokah lubja skrite hruševe bolšice, jajčeca jablanove bolšice; zimskega pedica, gobarja, prstančarja, mešičkarje, molje, mah in lišaje. Delno pa s tem škropljenjem zatiramo nekatere glivične bolezni, n. pr. monilijo škrlup na hruškah, listno luknjičavost koščičarjev itd.

O vrednosti in potrebnosti zimskega škropljenja se mnenja razhajajo. Nekateri menijo, da bi ga lahko celo opustili in ga zamenjali s škropljenjem v času, ko brsti že odganjajo oz. ko je videti prve lističe. To škropljenje opravljamo z mešanicami organskih fosfornih estrov in rudninskih olj (n. pr. z olediazinonom i. dr.), torej s povsem drugimi sredstvi, kot so v rabi pri zimskem škropljenju. Zagovorniki odprave zimskega škorpljenja menijo, da v novejšem času že tolikokrat škropimo med rastno dobo, da zimsko škropljenje res ni več potrebno. Vendar pa so le-ti spregledali dve pomembni dejstvi, ki zlasti govorita v prid zimskemu škropljenju.

V naših razmerah je ameriški kapar močno nevaren.

V kmečkih in ljubiteljskih nasadih marsikje poleti sploh ne škropijo, ali pa le nekajkrat. Poletno škropljenje proti ameriškemu kaparju je treba precej zanesljivo zadeti. Če se to ne posreči, ali pa da poleti proti njemu sploh ne škropimo, se utegne močno razmnožiti in uničevati drevje.

Zato je za nasade, kjer ne nameravamo tolikokrat škropiti kot v plantažah, ker bi se pogostno škropljenje tudi ne izplačalo, zimsko škropljenje še vedno priporočljivo.

Rumesan olje

Za zimsko škropljenje uporabljamo 3 odstotno rumesan olje ali rumeno olje za jablane in hruške ter ribez (3 l sredstva na 97 l vode). Za koščičarje, ki so bolj občutljivi, pa rabimo omenjena pripravka le v 2 odst. koncentraciji (2 l sredstva na 98 l vode). Za pečkarje lahko uporabimo tudi 2 odst. rumesan ali kreosan pasto, za koščičarje pa zadostuje že 1 odst.

Rumena pasta 50

Nov pripravek za zimsko škropljenje je rumena pasta 50, ki jo uporabljamo v 1 odst. jakosti. Vendar ta pripravek najbrž letos še ne bo mogoče dobiti v trgovinah. Deluje na iste škodljivce, kot smo jih prej omenili, poleg tega pa še nekoliko proti kodravosti breskev. Škropivo iz tega pripravka uspešno prodira na bolj težko dostopna mesta.

Če opravimo zimsko škropljenje v mesecu marcu, lahko z njim zatiramo tudi jabolčnega cvetožera. Kdaj je treba škropiti, ugotovimo z lovilnimi pasovi, ki jih nastavimo sredi marca. Pasove je treba pregledovati vsak drugi ali tretji dan v zutranjih urah. Ko nalovimo največ hroščkov, je pravi čas za škropljenje.

Žveplenoapnena brozga

Za zimsko škropljenje lahko uporabimo tudi staro preizkušeno sredstvo — žveplenoapneno brozgo v 15 do 20 odst. jakosti. Ker si jo lahko skuhamo sami, so stroški manjši kot pri nakupu drugih sredstev. Žveplo je mogoče kupiti.

Parapin

Uporabimo lahko tudi sredstvo parapin v 3 do 4 odst. jakosti (3 do 4 l sredstva na 97 oz. 96 l vode).

Škropiti moramo tako, da je drevje s škropivom temeljito oprano, da lahko škropivo prodre tudi v razpoke lubja itd. ter da doseže čimveč prezimujočih škodljivcev.

Dr. J. M.

Kaj bomo delali v februarju

● NA NJIVAH pregledamo posevke. Nabavimo si seme za spomladansko setev. Zlasti poskrbimo za dober semenski krompir. Preorjemo tiste njive, ki jih jeseni nismo mogli preorati. Pregledamo in očistimo jarke in popravljamo drenaže.

● NA VRTOVIH prekopavamo kompost in ga mešamo z apnom ali zboljšavamo z gnojili. Če se bo zemlja osušila, prelopatimo zemljo, če tega nismo naredili že jeseni. Takrat trosimo tudi fosforjeva in kalijeva gnojila in jih premešamo z zemljo. Nabavimo si vrtna semena. Domače seme pa preizkusimo, če je kalivo. Začnemo sejati peteršilj, korenje in grah. V zaprte grede sejemo berivko, peteršilj in špinačo.

● V Sadovnjaku se pripravimo na zimsko škropljenje. Drevje očistimo in pognojimo drevesni kolobar. Narežemo si cepiče in konec meseca v prav ugodnem vremenu začnemo s cepljenjem in precepljanjem zlasti češenj. Debla namažemo z apnom, da jih zavarujemo pred ožigom. Če še nismo pripravili jam za sajenje sadnega drevja, jih izkopljemo sedaj. Že ta mesec si naročimo pri drevesničarjih drevesca, ki jih bomo v marcu posadili.

● V PERUTNINARSTVU pripravljamo jajca za valjenje in pri tem zlasti pazimo na zdravje kokoši in petelina, od katerih smo shranili valilna jajca.

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 26. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 27. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave, pregled sporeda. Za našo vas. Beremo za vas — 41. (J. Jurčič: Deseti brat). 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 28. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Šprotni moazik. Kulturna panorama. — SREDA, 1. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 2. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Prof. Marjan Lipovšek: Pogled v zakladnico slovenske komorne glasbe — 3. oddaja. — PETEK, 3. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Slovenska ljudska univerza — 6. Beremo za vas — 42. (J. Jurčič: Deseti brat). — SOBOTA, 4. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.00 Mali koncert zbora „Glasbene matice".

Občni zbor Koroške kmetijske zbornice

V torek preteklega tedna je bil na gradu Hrastovica občni zbor Kmetijske zbornice za Koroško. Med glavnimi točkami dnevnega reda je bilo poročilo predsednika in sklepanje o proračunu za leto 1967. Tudi je bila enoglasno sprejeta resolucija, ki se bavi s konceptom za pospeševanje izvoza živine in z gozdnim gospodarstvom.

V svojem poročilu je g. predsednik dež. odposl. ekonom. svetnik Sodat med drugim ugotovil, da zavzema Koroška pri proizvodnji klavne pitane živine pomemben položaj v okviru avstrijskega kmetijstva, da pa pri vzreji plemenske živine zaostaja. Zato tudi pri eksportu (izvozu) plemenske živine še nikoli ni prišlo do zastoja, ko pa se je izvoz pitane živine še dostikrat nahajal v težavah. **Koroška naj bi vzredila več plemenske živine!**

K proračunu za leto 1967 v višini 11 milijonov šilingov, ki je bil soglasno sprejet, je k posameznim točkam govoril tudi zborniční svetnik Mirko Kumer in opozoril na potrebe južnokoroškega kmetijstva. Predlagal je zvišanje sredstev za štipendiranje gojencev kmetijskih šol in naj se tukaj upoštevajo enakomerno tudi gojenke in gojenci gospodinjskih šol v Št. Rupertu in v Št. Jakobu ter kmetijska šola v Podravljah.

K točki proračuna za plačevanje vaških pomočnic (Dorfhelferinen) je Mirko Kumer izjavil: »Pozdravljam zvišanje proračuna za vaške pomočnice na 250.000 šilingov in k temu pripominjam, da se naj nastavijo za južnokoroške kraje tudi slovensko govoreče pomočnice. Vaške pomočnice imajo veliko opravka z malimi otroki, ki pa ravno v teh krajih ne obvladajo slovenskega jezika. Za vzor naj nam je otroški oddelek Splošne deželne bolnišnice v Celovcu, kjer imajo za slovenske otroke tudi slovensko govoreče sestre na voljo!«

Preusmerjevalne skupnosti naj se na ozemlju južne Koroške v še večjem obsegu razširjajo in od zbornice podprejo.

Na koncu svojega govora je g. Kumer prosil za odgovarjajoče upoštevanje navedenih točk in obenem pozval na strpnost zbornice in na dobro sosedstvo med nemško- in slovensko govorečim koroškim kmetom, ki imata iste skrbi in isto skupno koroško domovino in ki z enako ljubeznijo pridelujeta vsakdanji kruh.

Občni zbor je s prisrčnim aplavzom sprejel simpatična izvajanja mandatarja skupnosti južnokoroških kmetov g. zborničnega svétnika Mirka Kumra. G. predsednik Sodat se mu je v lepih besedah zahvalil za njegov doprinos k razpravi in ugotovil, da kmetijska zbornica ne sme in tudi ne bo poznala razlike med slovenskim in nemškim koroškim prebivalstvom.

DUNAJSKI MEDNARODNI

SPOMLADANSKI SEJEM 1967

85. Dunajski mednarodni spomladanski sejem bodo priredili v tednu od nedelje, 12. do nedelje, 19. marca 1967.

Iz dosedanjih prijav se da sklepati, da bodo vsi razpoložljivi razstavni prostori zasedeni z domačimi in tujimi razstavljavci.

Kot pri vsakoletnem spomladanskem sejmu bodo v hali 23 in 24 zopet razstavili vsakovrstno pohištvo. Prav tako bo zavzela zopet posebno mesto v hali 5 tradicionalna spomladanska razstava dvokoles z vsemi dvokolesi in avtomobilskimi pritiklinami in delavničnimi in garažnimi opravami.

Pismo bralcev

(Nadaljevanje s 4. strani)

deželi. V to smer morajo iti vsa naša prizadevanja, ako smo se odločili za pot „iz izolacije". Gre pri tem za sodobne in prepotrebne ukrepe.

Preostane še članek „Gradimo naprej na zdravih temeljih!", objavljen v „Našem tedniku" za novo leto. Zares ni programatičnega značaja. Namenoma sem hotel pokazati z vsebino le na številna narodna področja, ki naj jim posvečamo vso skrb, na široko narodno polje, ki zahteva od nas vztrajnega in doslednega dela. Le tako bomo mogli Slovenci ohraniti to, kar smo si v zadnjih dvajsetih letih s skupnimi napori priborili in pridelali. Za nove podvige je utrditev že obstoječih narodnih pozicij predpogoj.

„Gemini" program — odložen

S tragično smrtjo treh ameriških astronavtov: Virgila Grissoma, Edwarda Whita in Rogerja Chaffeeja v soboto 28. januarja, ki bi naj poleteli v vesolje z vesoljsko ladjo „Apollo 1" 21. februarja, bi se moral začeti v zgodovini ameriških vesoljskih poskusov nov program „Apollo" s tričlansko posadko. Sedaj so Američani morali tega odložiti za nekaj časa.

Gotovo bo naše bralce zanimalo, če opišemo, kaj je bil program „Gemini".

Z vsoto 1,4 milijarde dolarjev so si Američani kupili »vesoljsko rutino«. Toliko je namreč stal program »Gemini«, ki se je lani zaključil z uspešnim pristankom kabine »Gemini 12«. Za ameriško upravo za vesolje (NASA) je bil program »Gemini« nujna vmesna stopnja v zahtevnem načrtu, katerega končni cilj je pristanek človeka na Luni. Zdaj je na vrsti program »Apollo«; v kabinah bodo po trije vesoljci.

V letih 1961-63 so si Američani s preprostimi kabinami »Mercury« odpirali vrata v vesolje, pri čemer so bili vedno za pol koraka za sovjetskimi tekmeci. Skoraj nič bolje ni bilo spočetka s programom »Gemini«, ki se je začel 8. aprila 1964 z izstrelitvijo prve nezasedene kabine za dva člana posadke. Sovjetskega uspeha z vesoljsko ladjo za tri Američane še niso dosegli.

V resnici je bil program »Gemini« uspešnejši, kot kaže površna primerjava. Z ladjo »Gemini 12« se je zaključil najuspešnejši vesoljski program s tehničnega stališča.

Po prvih dveh kabinah brez posadke so v Cape Kennedyju povprečno vsaka dva meseca izstrelili po eno dvočlansko posadko. Dvajset vesoljcev je v okviru tega programa preživelo v vesolju skupno 1940 ur in 30 minut.

»Vesoljske rutine« si niso pridobili brez truda. Grissom in Young, prva »dvojčka«, sta 23. marca 1965 krmarila svojo vesoljsko ladjo in spremenila višino njenega tira. Polet »Gemini 4« je prinesel 4. junija 1965

(Dalje na 8. strani)

500 kilogramov dinamita utrlo pot Dravi skozi novi jez

Na Bistrici v Rožu svečana preusmeritev Drave

V okviru svečanega akta je v sredo, 15. februarja, eksplodiralo 500 kilogramov dinamita na gradbišču Avstrijskih dravskih elektrarn na Bistrici v Rožu. Več kot 100 metrov visok vodomet, sestoječ iz vode in zemlje, je bil priča, da je z novozgrajenim jezom sedaj odprta pot valovom Drave. Že prihodnje leto bo bistriška elektrarna, ko bo popolnoma zgrajena, dajala dve milijardi kilovatnih ur električne energije. Svečana preusmeritev Drave je bila ob najlepšem zimskem vremenu.

Okoli 1500 ljudi, med njimi 600 delavcev, ki so zaposleni pri gradnji te elektrarne, dalje mnogo radovednežev iz okoliških vasi ter približno 200 povabljenih gostov je prisostvovalo temu nadvse zanimivemu dogodku.

Pozdravni govor je imel direktor Gaston Kugler, ki je omenil nekaj načelnih opažanj pri tehničnih in človeških težavah, ki se pojavljajo pri gradnjah elektrarn. Zlasti pa je Kugler z vso odločnostjo ovrgel trditve, češ da bi bile gradnje elektrarn krive lanskoletnih poplav. Nasprotno je celo res, da zbiralna jezera in rečne elektrarne pri neprestanem deževju urejajo vodne mase in lahko katastrofe samo omilijo. Govornik je nadalje dejal, da ima Avstrija, ki je doslej izrabila le 40 odstotkov vodnih sil, še velike možnosti na področju pridobivanja električne energije.

Direktor dipl. inž. Werner je posvetil velik del svojega govora tehničnim podatkom elektrarne na Bistrici. Tako so, je dejal dipl. inž. Werner, Dravo zajezili s 15 kilometrov dolgim jezom, katerega površina meri 4,8 kvadratnega kilometra. Jez, ki omejuje zajezitveni prostor, je na vzhodnem delu dolg 2,4 kilometra in povprečno 16 metrov visok.

Da pa bi preprečili izpodjedanje jeza, so morali tako imenovane »oporne stene« potopiti do 47 metrov globoko v zemljo. Za varstvo okoli ležečih krajev in plodnih poljedelskih površin, pa so morali zgraditi približno 5 kilometrov dolge obrežne jezove. Za delo so uporabili stroje s skupno zmogljivostjo 12 tisoč konjskih sil. Najvišje zaposlovalno število je bilo do 800 delavcev. Ob koncu svojega govora se je direktor Werner zahvalil vsem sodelavcem za odlično storjeno delo.

Natanko ob času so v sredo, 15. februarja, na gradbišču Avstrijskih dravskih elektrarn na Bistrici v Rožu izvršili predor Drave. Z impozantno razstrelitvijo jeza ima sedaj vodovje Drave prosto pot. Svečanostim je prisostvovalo najmanj 1500 ljudi.

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kako se je treba učiti?

Dijaki se sprašujejo

Zakaj je aktivno učenje bolj učinkovito kot čisto branje ali poslušanje? Najprej zato, ker je branje in poslušanje receptiven proces, ki sam po sebi ne terja velikega truda. Branje ali poslušanje postane hitro dolgočasno, zavaja v sanjarjenje, učenec pa se često tako zamisli v kaj drugega, da sploh ne ve, kaj piše v knjigi ali kaj govorijo okoli njega.

Kako naj se učenec uči, da bo pri tem čimbolj aktiven? Brez mišljenja ni učinkovitega učenja. Povprečen učenec pa je bolj zaposlen s spominjanjem kot z mišljenjem. Njegova glava je bolj trgovina kot delavnica.

Med branjem je potrebno spraševati pisatelja o tem in onem, o manj jasnih stvareh, o dvoumnih in nasprotnih trditvah ter skušati nanje odgovoriti. Potrebno je primerjati pisatelja z drugimi pisatelji in biti kritičen tudi do največjih avtoritet. Treba je iskati podobne primere iz lastnih izkušenj ter jih uglašati s tem, kar je v knjigi. Če beremo o splošnih stvareh, iščemo konkretne primere, če pa beremo o konkretnih primerih, skušamo najti splošno pravilo in izluščiti tisto, kar je konkretnim primerom skupno.

Vsega si ne moreš zapomniti

Učenje je selektivni proces (razen učenja na pamet). Nemogoče si je zapomniti vse, kar beremo ali poslušamo. To niti ni potrebno, ker sleherno berilo ali predavanje vsebuje bolj in manj pomembno gradivo. Med učenjem je potrebno izbirati pomembno gradivo in ga jemati v središče pozornosti. Pomembne stvari si tudi izpišemo in jih kasneje ponavljamo. Nobenega smisla nima, da bi si zapomnili vsako besedo (razen v izjemnih primerih, n. pr. pri učenju pesmic). Posamezni besedni izraz, opisi, prispodobe, pripombe niso tako važni kot zakonitost in načela. Manj pomembne stvari človek tako ali tako hitro pozabi.

Posebno dolgo držimo v spominu logične zveze. Iz spoznanih načel je možno samostojno rekonstruirati posameznosti, dostikrat celo pravilneje, kot če bi se jih neposredno spominjali, ker se pri dobesednem ponavljanju često zmotimo.

Učenci se dostikrat učijo smiselno gradivo brez razmišljanja, posebno v nižjih in srednjih šolah. Takšno učenje je dolgotrajno, spomin kratkotrajen, zmote pa pogoste. Neko dekle se je dobesedno učilo, da je teža normalnega odraslega človeka 73 kg. Stavek je tridesetkrat ponovila. Zaradi avtomatičnega ponavljanja pa je prišlo do napake. Nenadoma je začela govoriti: »Teža normalnega odraslega človeka je 37 kg«. Tako je nadaljevala, dokler se ji ni zdelo, da si je stavek zapomnila. Napake sploh ni odkrila.

Treba je razumeti

Učenec se mora potruditi, da zares vse razume. Staro pedagoško pravilo pravi, da je treba prehajati od enostavne učne snovi k težji in bolj sestavljeni. Za učenca z »luknjo« v znanju je najbolje, da se vrne k lažjemu gradivu.

Če učenec česa ne razume. lahko poišče pojasnilo v ustreznih priročnikih ali enciklopedijah. Ali pa pripravi vprašanja, da bo izprašal izvedenca, n. pr. svojega profesorja. Tak smoter imajo tudi diskusijske ure. Najslabše pa stori, če molči in se dela, kot da razume ali da se nauči berilo na pamet.

Aktivnega učenja ni brez samoizpraševanja med študijem. Ko prebere učenec poglavje ali zaključi odstavek, ga z nekaj stavki obnovi. Obnavlja samo bistvene stvari. Nima smisla ponavljati celotnega gradiva. Z obnavljanjem se učenec nauči z besedami oblikovati znanje. Mnogi ljudje se berilo naučijo, vendar so počasni in okorni v besednem oblikovanju.

S posebnimi poizkusi so dokazali, da je učni uspeh toliko večji, kolikor časa smo od celotnega časa posvetili aktivnemu delu (razmišljanju, zapisovanju, samoizpraševanju, diskusiji itd.). Če je učno gradivo zelo težko, je potrebno več časa za branje, da postane vsebina bolj razumljiva. Vendar priporočajo, da v vseh primerih porabimo vsaj četrtino učenja za aktivno delo.

Ponavljanje

Ko je učna snov naučena, je treba znanje zavarovati pred pozabljanjem. Doslej še niso iznašli drugega zdravila proti pozabljanju kot ponavljanje učne snovi.

Kar je slabo naučeno, je hitro pozabljeno. Zaradi tega kampanjsko učenje ni dosti prida. Mnogi učenci imajo po dvakratnem ali trikratnem branju vtis, da gradivo obvladajo. Vendar svojega znanja ne preizkusijo s samoizpraševanjem. Potem je znanje takorekoč mimogrede pozabljeno.

Sčasoma pride tudi do kvalitativnih sprememb v vsebini tega, kar »držimo« v spominu. Do takih sprememb prihaja zato, ker ljudje z domišljijo napolnijo »luknje« v obledelih predstavah in spominih. Največkrat so »dopolnitve« podobne kakemu drugemu gradivu, ki ga je učenec med tem študiral. Pred tablo se n. pr. zmoti in reče, da je Praga glavno mesto Poljske, da je Stritar napisal Desetega brata itd. Včasih pa »vložki« izražajo željo in interese učenca. Zelo hitro se spreminja znanje, ki je samo »nadudlano«. Najmanj pa je nagnjeno k deformacijam poznavanje principov in bistev. Kdor se je učil, kako delujejo stroji z notranjem izgorevanjem, jih ne bo mešal s parnimi stroji, ki delujejo po drugem principu.

dr. V. P.

Poljubljanje na odru

»Kaj mislite pri poljubovanju?« To vprašanje so postavili sedmim filmskim prvakom in zvezdam. Seveda je mišljeno poljubovanje pri snemanju filmov.

Jayne Mansfield je odgovorila: »Ugibam, katero zobno pasto uporablja moj partner!«

Kim Novak: »Pri poljubu mislim, kaj je spet zagodel doma moj koder Karo!«

David Niven: »Ko poljubljam soigravko, mislim na to, kako bi lahko prepričal doma ženo, da je zame ta stran mojega poklica strašna!«

Frank Sinatra: »Navadno pojem pri poljubu v mislih katero svojih pesmi!«

Marlon Brando: »Včasih mislim pri poljubu: mogoče bo zdajle ugasnila luč in potem bi poljubil zares!«

Ava Gardner pa je dejala: »Jaz pri tem sploh ne mislim ničesar!«

Ženske poklicne bolezni naraščajo

Z vedno večjo skrbjo opazujejo zdravniki in znanstveniki naraščanje ženskih poklicnih bolezni. Bilo je sicer pričakovati ta pojav, saj se vedno več žensk posveča poklicnemu delu; toda porast je nenormalno velik. Zdravniki ugotavljajo, da vedno več ženskih bolezni izvira iz preobremenjenosti, saj milijoni žensk opravljajo gospodinjsko in še poklicno delo.

Zdravnik v nekem velikem podjetju je dejal, da se boji, da se bo pojav zgodnje ženske invalidnosti še razširil. Med 50-letnimi ženskami, ki zgubljajo sposobnost za delo, so na prvem mestu matere.

Znanost že dolgo ve, da je ženska bolj žilava od moškega. To velja zlasti za okrevanje po hudih boleznih. Pač pa je ženska v poklicu bolj nagnjena k boleznim kot moški. Njene telesne sile so namreč bolj usmerjene v izpolnjevanje nalog, ki jih od nje terja narava.

Ako torej ženska opravlja tipično moški poklic, veliko hitreje zboli. Dognano je, da se delovna invalidnost pri ženski pojavi 10 do 12 let prej kot pri moškem. To je vznemerljivo znamenje, ki ga družboslovci ne bi smeli prezreti.

Katere poklicne bolezni najpogosteje opazujemo pri ženskah? Predvsem so to poklicne nevroze in pa motnja krvnega obtoka. Pod poklicnimi nevrozami razumemo tisto bolezensko stanje, kjer ni nobenih organskih obolenj, a je nekaj v neredu z živci. Trpljenje se pojavlja počasi in naskrivaj. Kaže se navadno v glavobolu, ki že sam zmanjšuje delovno sposobnost in je lahko vzrok hudih nezgod.

Poklicnih živčnih bolezni pri ženskah je kriva prekomerna zahtevnost dela, zlasti če so zaposlene samo določene mišice, kot n. pr. pri tipkaricah in šiviljah, da se omejimo na samo ta dva poklica.

Povečalo se je tudi število revmatičnih obolenj. Niso sicer smrtnonevarna, vendar človeka silno ovirajo pri delu in lahko povzročijo celo invalidnost. Revmatizem vseh vrst in oblik je bil še pred nekaj desetletji tipično moška bolezen, danes pa muči tudi že milijone poklicno zaposlenih žensk. Kolikor vemo, temelji na kroničnih infekcijah, a ga je silno težko popolnoma ozdraviti. Omeniti moramo nadalje artrite, ki se pojavijo predvsem tam, kjer so toplotni, kemični ali tudi klimatični pogoji delovnega prostora neugodni.

Obsežna skupina ženskih poklicnih bolezni zadeva spodnje organe. Tudi tu so zdravniki opazili nenavaden porast. Nadalje poudarjajo vegetativne motnje, ki jim danes na splošno pravimo »manažérska bolezen«. Njen silni razmah v našem času priča, da človek ni več kos živčnim naporom današnjega tehniziranega in civiliziranega sveta.

Za vegetativno distonijo in podobnimi boleznimi trpi vedno več poklicno zaposlenih žensk. Ne vemo še, kako bo moč ta razvoj zajeziti. S samimi tabletami in prški — pa naj učinkujejo še tako blagodejno — mnogoterim modernim poklicnim boleznim pač ne bomo prišli do živega.

JUNAŠKO DEJANJE JETNIKOV

Med zadnjimi poplavami v italijanskem mestu Firenze, ki so močno prizadele tudi mestno ječo, je devet jetnikov s tveganjem lastnega življenja priskočilo na pomoč trem družinam jetniških uslužbencev. Brez njihove pomoči bi vsi potonili, kajti znašli so se zaprti za zamreženimi okni, ko je voda segala vedno više.

Jetniki so preplavali prostor med ječo in mehanično delavnico, da so tam vzeli vse potrebno za prežaganje močnega omrežja na oknih. Skozi prežagano okno so tako rešili 19 oseb in jih na rokah prenesli do jetniške ambulante. Rešili so nato še vratarja ter nekega stražarja, ki je ostal blokiran v stražnici. Ko so odnesli na varno ljudi, so se vrnili in začeli reševati še važne dokumente, denar in osebno lastnino jetnikov.

Njihovo junaško zadržanje je bilo sedaj poplačano. Predsednik italijanske republike je vseh devet jetnikov pomilostil. Jetniki so se mu potom generalnega prokuratorja prizivnega sodišča v Firencah dr. Sica zahvalili in obljubili, da bodo v nadaljnjem življenju skušali biti vedno vsem v korist in dajati vsem dober vzgled.

K. G.

Preveč kuharjev pri vojakih

Med kakimi tremi milijoni ameriških vojakov je preveč kuharjev. Do te ugotovitve so prišli po temeljiti preiskavi uradniki ameriškega obrambnega ministrstva. Da bi to nesorazmerje spravili v sklad z dejansko potrebo, bodo večje število kuharjev prešolali. Iz kuharjev bodo napravili v prvi vrsti raketne vojake in pešce.

To je za prizadete prav gotovo grenka pilula. Saj je končno velika razlika, če stoji vojak za prijetno dišečimi kuhinjskimi lonci ali pa če mora korakati po dvorišču vojašnice in se pokoravati rezkim narednikovim poveljem.

To nesorazmerje med številom kuharjev in močjo bojne edinice obstaja po poročilu uradne komisije že dalj časa. Večkrat so poskušali odpraviti to nesorazmerje, vendar so se, žal, vsi taki poizkusi izjalovili.

Najprej so poskušali tako, da so plačevali vojakom bojnih oddelkov večjo mezdo kot kuharjem. S tem so hoteli pripraviti kuharje do tega, da bi prostovoljno zapustili kuhinjo in presedlali na službovanje v bojnih oddelkih. Kuharji so pa rajši ostali pri svojih loncih in se odpovedali večjim prejemkom.

Spričo napetega svetovnega položaja in povečanih obrambnih naporov so se pa sedaj v Washingtonu odločili, da bodo energično odpravili to nesorazmerje in odvečne kuharje dodelili drugam.

O zakonu in zakoncih

Za zelo krutega zakonskega moža se je v New Yorku izkazal Joseph Lombard. Žena je pred sodnijo dokazala, da je položil poleg sebe na mizo sekiro vedno, kadar je začela govoriti o denarju za gospodinjstvo.

●

V angleškem mestu Hillu je prosilo mladoletno dekle za dovoljenje za poroko, v katero starši niso hoteli privoliti. Službujoči uradnik je naročil dekletu, naj pod strogim nadzorstvom pripravi dobro kosilo za dva. Ko je to pripravila v njegovo popolno zadovoljstvo, je izdal ženitno dovoljenje, češ da je dekle kljub mladoletnosti sposobno za zakon.

●

Predsednik Zveze angleških klobučarjev sodi, da lahko spoznamo vzgledne zakonske može po njihovi posebni ljubezni do mehkih črnih klobukov. Taki možje se po njegovih izkušnjah najbolj lahko prilagodijo ženi, imajo zdravo pamet in ne marajo presenečenj.

●

Na nasvet ameriških psihologov dela je dala ameriška državna banka v Louisiani pri novi devetnadstropni hiši namestiti v vsakem nadstropju zvočnik, ki je med delom oddajal veselo glasbo. S tem so zagon dela znatno pospešili, delavci so pa povedali, da se čutijo mnogo manj utrujene kot sicer.

Novi letnik „Duhovnega življenja"

Naročnike mesečnika »Duhovno življenje«, ki izhaja v Argentini, obveščamo, da se je z novim letom naročnina povišala na 125.— šilingov. Naročnino še nadalje sprejema za upravo naša Družba sv. Mohorja v Celovcu. Na položnici je treba navesti, da se ta denar pošilja za »Duhovno življenje«.

ZA NAŠE MALE

Vlak

Diha, diha kakor sto mehov,
puha, puha kot sto dimnikov.
Silno pesem poje črni tir
v večer.

Zdaj je v polju. To je kača,
črna kača z rdečimi očmi,
z bledo lučko sredi čela,
da ne zmanjka ji poti.

Zdaj je v bregu. To je starec
z osmim križem, to je zmaj
brez nog in rok. Po premogu
diši zemlja krog in krog.

Zdaj gre mimo, švigne,
da omahne ti korak.
Črna kača ropotača v dalji.
Dim nad tirom. To je vlak.

Venceslav Winkler

Dober svet

(Koroška pravljica)

Kmetica, ki je bila bolj lena, je šla s srpom na žitno polje. Obstala je pred njivo in globoko vzdihnila: »Oh, velika njiva, kdaj boš požeta?« Nato je odšla domov, ne da bi se poprijela dela.

Drugi dan je šla zopet na njivo in globoko vzdihnila: »Oh, velika njiva, kdaj te bom požela?« In zopet je šla domov, ne da bi bila kaj storila. Njen mož pa jo je opazoval in ni mu bilo prav, da se ne loti dela.

Tretji dan je šel mož skrivaj na njivo in se je skril v žitu. Ko je prišla žena ob določenem času zopet na njivo in zaklicala: »Oh, velika njiva, kdaj te bom požela?« je začula iz žita:

»Danes malo, jutri malo,
bolj boš hitela, prej boš požela.«

Bil je njen mož, ki ji je odgovarjal. Vesela je hitela žena domov, da sporoči možu, kaj ji je odgovoril angel varuh. Medtem pa je tudi mož neopaženo prišel domov in se lotil svojega dela. Na dolgo in široko je žena pripovedovala možu, kakšen odgovor ji je dal angel varuh.

Četrti dan je šla kmetica zopet s srpom na njivo: to pot pa se je res lotila dela. Tako ji je šlo od rok, da je bila njiva v kratkem požeta. Iz srca je bila vesela in svojemu angelu varuhu hvaležna za dober svet.

P∞I∞S∞A∞N∞O B∞R∞A∞N∞J∞E

UMOR V GRADU

(Nadaljevanje in konec)

Potem sta hodila po parku, jedla sadje in razpravljala o verjetnih razlogih za umor. Oporoke niso bili našli.

Tu pa tam je švignil mimo kak stanovalec gradu, brenčeč si popevko na poti k igranju tenisa ali h kopanju v jezeru. Katerikrat je bil kak obraz videti izčrpan in napet, čez nekaj časa pa je bil vesel in na ustnicah mu je krožil smehljaj.

»Ali niste zmedeni?« je vprašal Blowhard.

Bletherby Marge ni odgovoril.

III.

Grajski gostje so priredili avtomobilski izlet v gozd Mrtvaška glava, deset milj daleč od gradu.

Izlet je bil predlagal Bletherby Marge. Detektiv se je bil gostom zelo prikupil s svojimi šalami in svojo izkušenostjo v posvetnih rečeh. Mnogi izmed njih so že imeli občutek, da je izlet brez detektiva šteti za kulturni neuspeh.

»Gromska strela,« je iznenada rekel Marge sredi gostije v gozdu, »pipo sem pozabil v gradu.«

Izginil je v dvosedežnem avtomobilu proti gradu. Čez slabo uro se je vrnil in razveselil družino s tem, da je zapel nekaj priljubljenih popevk. Ko pa se je avtomobilska veriga v večernem somraku obrnila proti domu, je rekel Blowhardu, ki je sedel zraven njega: »Pridite jutri natanko ob 10.30 h grmovju.«

Nadzornik Blowhard si je zapisal uro v svoj koledarček.

IV.

»Mogoče se čudite, zakaj sem včeraj izginil sredi našega izleta?« je vprašal Marge, ko sta z nadzornikom stala pod usodno sikomoro.

»Domneval sem,« je odvrnil Blowhard, »da je bila kaka bojna zvijača.«

»Saj je tudi bila,« je pritrdil Marge.

Ne da bi še kaj rekel, je vzel iz žepa majhno zložljivo metlico in pometel uvelo listje izpod drevesa. Črna tla so bila pokrita z velikimi in z majhnimi odtisi nog.

»Kaj sklepate iz tega?« je zavpil Blowhard, medtem ko so mu oči hotele kar skočiti iz jamic.

»Ko sem se včeraj vrnil v grad,« je razložil veliki detektiv, »sem tukaj pometel tla kakor zdajle. Potem sem naglo zbral v gradu po en par čevljev vseh grajskih prebivalcev gradu.«

»Vseh?«

»Do zadnjega. V samokolnici sem jih prepeljal h grmovju. Služinčad sem zaklenil in potem sem primerjal čevlje z odtisi pod drevesom, pa sem videl, da se ujemajo vsi po vrsti.«

»In kaj se to pravi?« je vprašal policist.

»To se pravi, da so bili navzoči vsi prebivalci gradu, ko se je zgodil umor. Obnovil sem ves prizor. Stopinje se raztezajo v dolgi črti od kraja ob drevesu pa tja do roba tehniškega igrišča. Pete so vtisnjene globoko, prsti samo nalahko.«

Pomolčal je in se zagledal v Blowharda.

»Zdaj menda veste, kako je bil storjen umor?« je vzkliknil.

»Ne vem,« je klavrno izustil nadzornik.

»Ponderby-Wilkins,« je rekel Marge, »je imel volneni šal enkrat ovit okoli vratu, en konec je bil privezan na drevo. Potem so vsi prebivalci gradu s služinčadjo vred — najbrž na dano znamenje — potegnili za drugi konec in vlekli, dokler gospodu ni zmanjkalo sape.«

»Kaj pa alibiji?« je osuplo vprašal policijski nadzornik.

»Vsi so zlagani. Saj so si samo pričali drug drugemu, gostje in služinčad. To me je tudi spravilo na sled.«

»Sijajno!« je vzkliknil Blowhard, medtem ko je skrbno preiskoval stopinje. »Kolikor lahko sodim, je zdaj samo še ena težava.«

»In sicer katera?«

»Kako naj spravim vse te ljudi na policijski komisariat?«

»Telefonirajte po avtobus,« je rekel veliki detektiv.

V.

Od smrti Viljema Osvojevalca še nobena senzacija ni pretresla Anglije tako kakor proces proti dvanajstim osebam hkrati, ki so jih obtožili umora, jih hkrati obsodili in usmrtili. Še nikoli niso umorjenčev tajnik, po poli sestra, nečakinja, sloveč zdravnik, major, družabnica, prijateljica, kuharica, strežaj, dve sobarici in vrtnar skupaj odromali k vislicam, da se pokorijo, ker so spravili s sveta odljudnega starca.

Kmalu potem, ko se je vznemirjenje nekoliko poleglo, sta se Bletherby Marge in neki zemljiški posrednik peljala na grad, ki je bil še vedno opremljen z napisom »Damo v najem«. Ko sta hodila po knjižnici, je Bletherby na lepem potrkal na opaž ob kaminu.

»To zveni votlo,« je rekel.

Našel je skrito pero in pritisnil. Les se je odmaknil in pokazala se je ozka vdolbina. Detektiv je izvlekel sveženj zaprašenih papirjev, ki so bili omotani z ozko pasjo ovratnico.

To je bila Ponderby-Wilkinsova oporoka. Na prvi strani je bilo napisano:

»V vsej Angliji menda ni bolj nepriljubljenega človeka, kot sem jaz. Vzel si bom življenje, tako da se obesim v grmovju. Če bo Bletherby Marge znal narediti iz tega umor, mu v počastitev njegovega petdesetega uspeha zapustim vse svoje premoženje.«

Detektiv Bletherby Marge se je nasmehnil.

»Kako nenavadno!« je vzkliknil posrednik.

(Prevedel J. G.)

SERGEJ JESENIN:

Duša sanja

Duša sanja, kraj preljubi,
stoge sonc v vodah blestečih.
Želel bi, da bi se zgubil
v tvojih travah šelestečih.

Po mejàh kraj vsake njive
rezede v prazničnem bleščijo
in kot nune vrbe sive
z molki svojimi zvonijo.

Dimi barje se brezbrežno,
dim, meglà nebo prekriva,
a srce s skrivnostjo nežno
misel za nekoga skriva.

Vse pozdravljam, kar spoznal sem,
v vsem bi srečen dušo pustil.
Na to našo zemljo pal sem,
da čimprej bi jo zapustil.

(Prevedel T. P.)

Dve za smeh

Moda. — »Ali misliš, da smemo ženo soditi po njeni glavi, ali je pametna ali ne?« — »Ne po glavi, marveč po njenem klobuku.«

Garancija. — »Ura, katero sem pri vas kupil, ni za nič. Po štirih mesecih se je ustavila, vi pa ste dejali, da bo šla vse moje življenje.« — »Res sem tako rekel, dragi gospod. Tedaj ste pa tudi strašno slabo izgledali.«

Kramljanje o sôli

Vsi poznamo sol. To je, kot veste, tista bela, zrnata snov, ki jo hranijo naše matere v solnicah blizu štedilnika in blizu loncev, kajti z njo osolimo jedi. Brez soli bi bile jedi plehke in neokusne.

Naše telo potrebuje sol. Zato imamo v telesu stalno določeno količino soli. Saj veste, da je kri slana. Tudi pot je slan. Ker pa izločamo s potom in z drugimi izločili nekaj te soli, jo moramo nadomestiti z drugo soljo, ki jo zaužijemo s hrano.

Sol je torej prva in glavna začimba naše hrane. Toda sol je tudi zdravilna. Ljudje so od nekdaj uporabljali sol kot zdravilo. Kopali so se v slani vodi in morju in so tako zdravili kožne in druge bolezni.

Ne človek ne žival bi ne mogla živeti brez soli. Zato rečemo v govorjenju, da je nekaj »potrebno kot sol«. Znano je, da potujejo črede ovac, srn in divjih živali stotine kilometrov daleč, da pridejo do soli. Z nekoliko soli si lahko pridobiš prijateljstvo ovce, koze ali kamele.

Sol je tudi znak poštenja in vsega, česar ne moremo pogrešati. Tudi o velikih, znamenitih ljudeh pravimo, da so za svoj narod kakor sol. Naš narod, ki je zelo gostoljuben, je sprejemal po stari navadi goste tako, da jim je pred pragom hiše ponudil sol in kruh.

Sol pridobivamo iz morja v solinah ali jo kopljemo v solnih rudnikih. Morsko vodo speljemo v ograjene plitvine in pustimo, da jo sončna toplota segreje. Pri tem segrevanju izhlapi voda in na dnu plitvine ostane bela sol v prahu. Iz solin vozijo sol po vsej državi. Ako ima pravico do prodaje soli samo država, pravimo tej pravici »monopol«. V starih časih je vozil Martin Krpan sol s svojo kobilo od morja čez Kras na Kranjsko. Sam cesar mu je dovolil, da ni plačeval davka od soli, ki jo je prevažal.

Pravljica pripoveduje, da je neki kralj v predavnih časih poklical k sebi svoje tri hčerke. Iz same nečimrnosti jih je vprašal, naj mu povedo, kaj je on.

Prva hčerka mu je odgovorila: »Ti si sonce!« — Druga hčerka je dejala: »Ti si luna!« — A tretja je rekla: »Ti si sol!« Prvi dve hčerki je kralj nagradil, tretjo pa je izgnal iz gradu, češ da ga je žalila, ko mu je rekla, da je sol. Revica se je zatekla v gozd. Tam je srečala staro čarovnico in ji odkrila svojo nesrečo. Čarovnica je obljubila, da ji bo pomagala. Šla je v kraljevi grad in je odnesla vso sol, ki je bila v gradu.

Ko je imel kralj naslednji dan gostijo, so bile vse jedi plehke, neslane. Poklical je kuharje in jih oštel. Toda ko so mu povedali, da v vsem gradu ni niti zrna soli, je kralj poslal po hčerko, jo objel in vzkliknil: »Zdaj vidim, da si imela prav, kajti brez soli ni moč živeti!«

R. Hl.

Spomini TRATNIKOVEGA OČETA

12

Mlinarski pomočnik

Ko je potekel čas mojega učenja, sem šel za mlinarja k Terločniku na Vazah, to je kake pol ure hoda od doma. Mlin je bil že mali umetni mlin in mleli smo največ za trgovino krušno moko in polentarico, ki so jo vozili v Podrožico in tudi drugam. Doma pa so imeli tudi pekarno in lastno barako za prodajo pod progo, kamor sem tudi jaz včasih nosil kruh v košari. Pri hiši sta bila tudi dva hlapca, ki sta v glavnem s konji dovažala žito iz Vrbe. Bila sta tam že tretje leto tudi zato, ker sta dobila plačo že vnaprej in sta jo morala vendar enkrat odslužiti. Zaslužil sem 10 goldinarjev in imel zraven vso hrano.

Naša gospodinja je držala strog red. Ob 5. uri zjutraj je že klicala, in če nismo hitro vstali, je robantila:

»Ali boste kar pri leži zaslužili vaše plače.« Delopust pa je bil ob 9. uri zvečer.

Gospodar pa je bil nekoliko skop, a drugače prav dober mož. Imel pa je stalno, če je le kam šel, puško na rami. Nekoč sem mu rekel:

»Vedno vas vidim s puško na rami; da bi kaj ustrelili pa še nisem slišal!« Pa je takoj potegnil zadetega divjega goloba iz žepa.

Ko sem ob letu odšel, sva obračunala in sem dobil še nekaj čez 100 kron. Pri tem se je mož nekoliko osolzil, samo ne vem, če po meni ali po tistih 100 kronah, ker je rekel, da še nobenemu ni toliko denarja izplačal. Tudi hlapca sta se poslovila, a tema dvema je moral še nekaj dolga opustiti.

Pozimi je spal mlinar pri Terločniku na derah, to je bil pograd nad krušno pečjo, hlapci pa v hlevu. Poleti pa, ko smo imeli naše pograde nad šupo (kolesnico), se je začelo tudi fantovanje ali vasovanje. Ob četrtkih in sobotah zvečer so se zbrali vsi fantje v gostilni; če pa je šel kdo že prej spat, so ga vrgli kar iz postelje.

Največkrat smo šli v Gorinčiče, kajti pri Lebnu, pri Strnišču in Oriču so bila doma lepa dekleta. Z nami je bil tudi neki Ernest, star samec, ki je prav rad »naprej« pel, kot smo rekli, mi pa za njim kot roj čmrljev. Najbolj hrabri pa so še tu ali tam potrkali na kako okno in, če se je kdo oglasil, smo si šteli v veliko čast.

Hitro so potekale te nočne ure in ob petih zjutraj je že spet klicala gospodinja. Ko smo šli nekoč k Strnišču, smo naleteli na Pibra, Markovega Zepa in na mojega brata Tevža. Ti so imeli pevsko vajo v Št. Jakobu. Ko smo jih spoznali, smo jo kar tiho popihali; jaz se bratu niti pokazal nisem. Če pa je prišel kak tuj vasovalec na vas, jo je moral popihati, ker smo bili hrabri — kakor petelini na gnoju.

Gospodarjev brat Franc Rauter je bil pri hiši posebna oseba. Študiral je na Dunaju na konservatoriju glasbo in je z nekim Ljubljančanom zbiral narodne pesmi. Od Mlinarja sem znal že precej pesmi in sem mu moral marsikatero zapeti. Pisal je tekst in popravljal note. Več let jih je spravljal skupaj; ko pa je izšla prva izdaja koroških narodnih pesmi, ni bilo njegovega imena nikjer. Nato je nastopil službo v Beogradu pri turškem poslaniku. A ko je prišla jesen, jo je pripihal domov, na lov. Ta je bil njegova največja strast. Lovskih papirjev ni imel nikoli; ker pa sta bila oče in brat lovca, ga seveda tudi ni nobeden nikoli pregledal. Ko ga je nekoč le zasačil orožnik, je vrgel puško v potok ter zbežal. Prišel je potem k meni in me prosil, naj grem puško iskat, kar ga seveda nisem ubogal. Bal se je namreč žandarja in je dobil pogum šele čez osem dni, a je vendar še našel puško v potoku. Nekoč mi pride pravit, kako lepo naša ajda cveti; ko pa sem šel gledat, sem videl, da se je zmotil in zamenjal ajdo s krompirjem. Ko je Rauter dopolnil 80 let, so ga slavili v radiu ter prinašali njegove slovenske ter nemške skladbe in pesmi.

Brat Tevž, ki se je izučil mizarske obrti in je delal v Celovcu, je bil tudi dober tenorist in je pel pri pevskem štruštvu in igral pri tamburaših. Leta 1907 je prišel domov in samostojno začel svojo obrt. Istega leta jeseni pa je stekla tudi železnica. Ko je peljal prvi okinčani vlak z ministri in častnimi gosti iz Beljaka v Trst, so po vseh vaseh, od ziljskega mostu v Mlinarah do Podrožice, plapolale slovenske zastave, ki so jih dobili v Celovcu, in le tu in tam je visela kaka s koroškimi barvami ali pa »frankfurterica«. Seveda so se velenemci jezili, a tokrat so bili prepozni. Neki minister pa je menda spraševal, da li so že na Kranjskem.

Zdaj morje ni bilo več daleč. V dobrih treh urah si bil v Gorici, v petih urah pa tudi v Trstu.

Konec leta 1907 sem prišel tudi jaz domov. Železnica je vabila in odločil sem se, da postanem železničar. Ker pa pozimi niso jemali delavcev, sem šel do vigredi za mlinarja k Resmanu v Malence. Bil je to navaden »mutni« (za merico) mlin s štirimi pari kamnov. Delo je bilo veliko laže kot pri Terločniku, ker smo mleli samo kmetom, ki so pripeljali žito v mlin.

(Dalje prihodnjič)

Vietkong pretrpel težke izgube

(Nadaljevanje s 1. strani)

ministra Mc Namare, ki jih je podal konec januarja na seji vojaškega senatnega odbora. Po besedah Mc Namare so azijske države, ki ne sodelujejo v vietnamski vojni, odsvetovale Združenim državam Amerike, naj nikar ne ustavijo bombardiranja Severnega Vietnama. Po mnenju teh dežel bi Hanoi smatral to dejanje kot znak slabosti. Na vprašanje, katere dežele so to svetovale, je Mc Namara dejal, da jih ne sme imenovati, akoravno bi to rad storil.

Bombardiranje ni moglo preprečiti pošiljanja ljudi in vojaškega materiala na jug, vendar je bilo uspešno dovolj, če imamo zastavljene cilje pred očmi, je dejal Mc Namara dalje. Iz številnih opozoril pa je sklepati, da so v prvih devetih mesecih leta 1966 vtihotapili s severa na jug mesečno po 5300 mož, v zadnji tretjini 1966 pa jih je bilo le še 2000. Na področju Hanoia so število bombardiranja zmanjšali, da bi tako prizanesli civilnemu prebivalstvu.

Nasproti tem izjavam pa je vodja glavnega štaba ameriške vojske, general Wheeler v nekem intervjuju dejal, da je bombardiranje nujno potrebno in v največji meri uspešno. Vietkongovci so svoje enote pojačili s severnovietnamskimi vojaki, ker je za njih postalo težje dopolniti svoje vrste z južnovietnamskim prebivalstvom.

Predsednik Sukarno odstopil

Indonezijski predsednik Sukarno je svojo oblast odstopil generalu Suhartu, kot je poročal v sredo v Džakarti minister za informacije B. H. Diah. Minister je prebral ustrezajočo izjavo predsednika Sukarna. Zdi se, da je s tem zmerom ostrejši spor za politično usodo Sukarna poravnan. V tej izjavi je Sukarno dejal, da je sprevidel, da mora biti sedanji spor rešen v korist ljudstva, naroda in države.

OGRAJE
iz aluminija
za vrt in okrog doma
Podjunska trgovska družba
Bratje Rutar & Co.
Dobrla ves A-9141 Eberndorf
Telefon 04236-281

Televizija Ljubljana

PETEK, 24. februarja: 9.40 TV v šoli — 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.50 Angleščina — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.05 Poročila — 17.10 Oddaja za otroke — 17.55 TV obzornik — 18.15 Tiskovna konferenca — 19.05 V. Hugo: Nesrečniki — V. del — 20.00 TVD — 20.30 Cikcak — 20.37 Glasbena revija — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 25. februarja: 9.40 TV v šoli — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 17.15 Poročila — 17.20 Drejček in trije Marsovčki — lutke — 17.40 Kje je, kaj je — 17.55 TV obzornik — 18.15 Vsako soboto — 18.30 Glasbeni magazin — 19.15 Popularna baletna oddaja — 19.40 Cikcak — 20.00 TVD — 20.30 Humoreska Vase Popoviča — 21.30 Ben Casey — serijski film — 22.20 Tuja zabavno glasbena oddaja — Zadnja poročila.

NEDELJA, 26. februarja: 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Tisočkrat zakaj — 11.30 Nenavadni konj Champion — serijski film — 12.00 Nedeljska TV konferenca — Ponavljamo za vas — 17.35 Poročila — 17.40 Izgubljeni v vesolju — serijski fantast. film — 18.30 Narodne pesmi in plesi — 19.00 Mladinska igra — 19.54 Medigra — 20.00 TVD — 20.45 Cikcak — 20.50 Zabavno glasbena oddaja — 21.50 TVD.

PONEDELJEK, 27. februarja: 9.40 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.40 TV v šoli: Od ilovice do opeke — 14.50 TV v šoli — ponovitev — 15.50 Ruščina — ponovitev — 17.20 Poročila — 17.25 Mali svet — 17.40 Risanke — 17.55 TV obzornik — 18.15 Hej tovariši — partizanska pesem — 18.45 Otrok in zdravje: Pospeševanje izreke — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 TV pošta — 20.00 TVD — 20.30 TV drama 21.30 Biseri glasbene literature — 21.45 Knjiga, gledališče, film — 22.05 Zadnja poročila.

TOREK, 28. februarja: 18.35 Poročila — 18.40 Torkov večer — 19.00 Svet na zaslonu — 19.40 TV obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna panorama — 22.10 Zadnja poročila.

Važno za kmeta in delavca!

Hatzenbichler — univerzalni kombinator in sadilnik za krompir (Kombinator und Kartoffelleger) je najidealnejši poljedelski stroj za vsakega kmeta.

Motorne žage — znamk STIHL, PIONEER, MC CULLOCH, TIGER in SOLO — vam znatno olajšajo in skrajšajo delo v gozdu.

Mopedi in kolesa — v največji izbiri za mlade in stare — znamk STEYR-PUCH, TORPEDO, KTM in LOHNER.

Zahtevajte ponudbe pri tvrdki

Johan Lomšek

Tihoja 2, 9141 Eberndorf — Dobrla ves, telefon 04237-246.

Izšla je druga številka revije
DRUŽINA IN DOM

V njej se konča povest »Herta«, ki je že naprodaj tudi kot knjiga (25.— šil.). Uvodnik je napisala osmošolka. S pismom se je oglasil visokošolec iz Gradca. Naročite »Družino in dom«, ako je še nimate!

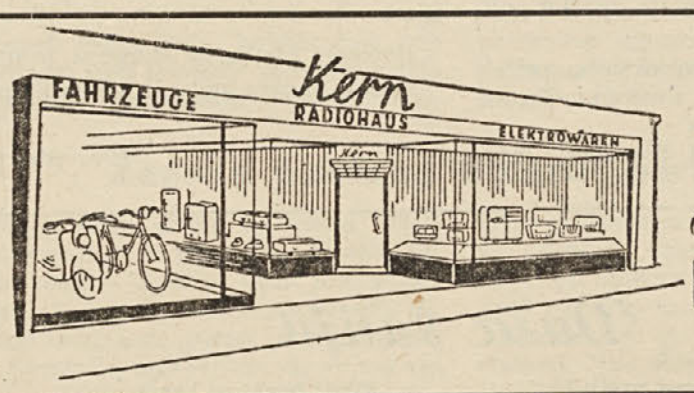

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
Radiohaus
KERN
Klagenfurt, Burggasse

„Gemini" program - odložen

(Nadaljevanje s 5. strani)

prvi »vesoljski sprehod« ameriških astronavtov. Edwardu Whithu je moral glavni pilot James McDivitt vneto prigovarjati, da se je vrnil v kabino.

Lani avgusta sta Gordon Cooper in Charles Gordon (»Gemini 5«) dokazala med skoraj osemdnevnim poletom, da lahko človek vzdrži daljši čas v razmerah brez teže. Nov dolgi polet (14 dni) je prinesla kabina »Gemini 7« v decembru; tokrat je prišlo do prvega sestanka dveh vesoljskih ladij, Walther Shirra in Thomas Stafford (Gemini 6) sta se približala Franku Bormanu in Jamesu Lovellu (Gemini 7) na nekaj metrov.

Ladja »Gemini 10« (Young in Collins) sta se priključila na raketo »Agena«, ta poskus sta ponovila in izpopolnila Conrad in Gordon (od 12. do 15. septembra) v kabini »Gemini 11«.

Avstrijska televizija

PETEK, 24. februarja: 10.00 Gost pri Paulu Angererju — 11.00 Poročila — 11.03 Blaubart — 18.30 Poročila — 18.35 Z besedo in dejanjem. Posvetovalna oddaja za kmete — 19.00 Trg ob koncu tedna — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos iz Löwingerbühne: „Lovec iz Falla", dramatika Ludwiga Ganghoferja — 22.20 Večerna poročila in v žarometu — 22.50 Jazz v Evropi.

SOBOTA, 25. februarja: 17.00 Poročila — 17.03 Za družino: Novo za ženo — 17.30 Na knjižni polici — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Stališče, aktualna reportaža — 18.30 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradsom — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 „Na žalost same laži", igra z glasbo — 21.45 Čas v sliki — 22.05 Naš nočni program: „Gospodar strmih gora".

NEDELJA, 26. februarja: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: „Iznajditelj in tat" — 17.40 Za otroke od 11. leta dalje: Mladinski svet — 18.40 Za mladino od 14. leta dalje: „Tako živimo dandanes; dokumentarno poročilo — 18.20 Kaj lahko postanem? Izdelovatelj umetnih vlaken — 18.50 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.55 Kratka poročila — 19.00 Usluga odjemalcem. Oddaja direktorja televizije — 19.30 Aktualni športni pregled — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 „Pri stvari Makropulos", opera po istoimenski komediji Karla Čapka, glasba Leoša Janačka — 22.30 Beseda v nedeljo zvečer — 22.40 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 27. februarja: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 19.00 Medvedji travnik. Film prikazuje življenje različnih medvedjih družin v zaščitenem področju romunskih Karpatov — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 77 Sunset strip-tease (5. nadaljevanje): „Kupčija s smrtjo" — 21.00 Šport v ponedeljek — 22.00 Poročila, čas v sliki.

TOREK, 28. februarja: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Deklica in čevlji — 19.11 Mathias Wiemann pripoveduje. Kolumbov ključ — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos bavarskega radia: Kaj sem? Poklicno posvetovanje — 21.00 Prenos zahodnonemškega radia: „Švedske vžigalice" — 22.55 Čas v sliki — 23.15 Kako so videli drugi. Doprinos k sedanjosti.

SREDA, 1. marca: 10.00 Televizija v šoli: Mostovi k ljudem — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 77-Sunset s strip-tease — 11.50 Šport v ponedeljek — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 17.25 Za otroke od 11. leta dalje: Zgodovina konja — 17.50 Kdo dela z nami? — 18.20 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prometni pregled. Oddaja v službi prometne vzgoje — 21.00 Prenos z Dunaja: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju 1967: plesni pari — 22.10 Conan Doyle in slučaj Edalji; dokumentarna igra — 23.20 Čas v sliki.

ČETRTEK, 2. marca: 11.00 Televizija v šoli: Kratka poročila — 11.03 Pisani denar iz celega sveta. Avstrija od srednjega veka do novega časa — 12.00 Kaj lahko postanem? Livarski poklici — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj italijanskega jezika za začetnike — 19.00 Športni kalejdoskop — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Časovni ventil — 21.25 Čas v sliki — 21.45 Prenos z Dunaja: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju: Ples na ledu.

PETEK, 3. marca: 10.00 Televizija v šoli: Hold Back the Sea — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Oskar Kokoschka: Lastni portret — 12.00 Enaindvajset — 18.30 Kratka poročila — 18,35 Nepoznani svet. Med pagodami in mošejami — 19.00 Kuhinja v televiziji — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Prenos z Dunaja: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju; obvezni liki za moške — 23.00 Večerna poročila in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov.

SOBOTA, 4. marca: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Družba potrebuje samotarje — 17.30 Družina Leitner. Ne ostaneš zmerom 20 let star — 18.15 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.25 Avstrija poje in igra! Heinz Conrads bo obiskal Linz — 19.50 Zabeleženo za vas — 20.00 Čas v sliki — 20.15 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.35 Prenos z Dunaja: Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju: obvezni liki za ženske — 22.20 Čas v sliki — 22.40 Naš nočni program: „Prijemač", kriminalni film.

Več senenih grabelj na vprego
obračalnikov za seno na vprego
1 traktor vlačilec znamke Emachs
Znamke Rapid.
Po ugodni ceni in čez mero opremljen na prodaj.

A. in T. BLAŽEJ
ŠT. VID V PODJUNI
Telefon 04239 — 3463

Zmrznjeni piščanci

Pri kupovanju zmrznjenih piščancev imajo ljudje večkrat predsodke, češ da taki piščanci niso tako dobri kot sveži. Vendar so zmrznjeni piščanci lahko prav tako okusni in kakovostni kot sveži, le pravilno jih moramo odmrzniti. Napačno je, če piščanca odmrznemo tako, da ga prelijemo s toplo vodo. Kajti odmrzovanje poteka prehitro in meso zaradi prehitro povečane temperature ne more vsrkati vsega mesnega soka, ki se pri takem hitrem odzmrzovanju sprošča iz mesa. Tako pa izgubi na kakovosti. Zato moramo vso zmrznjeno perutnino odzmrzovati počasi. Položimo jo v hladilnik ali v hladen prostor, kjer se giblje temperatura med 4 do 6 stopinj Celzija. Tako odmrznjeni piščanci bodo prav tako okusni in sočni kot sveže zaklani. Ponovno zmrzovanje že odmrznjenih piščancev pa ni priporočljivo, ker s tem piščanci izgubijo na kakovosti in se lahko hitro pokvarijo.

A&O ANGEBOT
vom 24. Febr. bis 3. März 1967:

...AUCH 1967: DIENST AM KUNDEN!

A&O PORTUGIESISCHE **SARDINEN** in reinem Olivenöl 2 DOSEN **7.90**

...zum Dessert: **PFLAUMENKOMPOTT** aus reifen Früchten 1-kg-Dose **8.80**

„Rajsigl" **SCHOKOLADE,** gefüllt (Rum-Aschanti, Himbeer, Zitron) 3 TAFELN **9.80**

„Finetta" PAPIER-**TASCHENTÜCHER** (mit u. ohne Menthol) 2 DOPPELPCKG. **4.50**

A&O **HAARSPRAY** in der großen 16-oz-Dose **24.80**

Unverbindl. empfohlene, nicht kartellierte Richtpreise

...und außerdem: 3% A&O-RABATT!

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.